

1848. március 15. – 1998. március 15.

KISHEGYESI SZÓ-BESZÉD

A KISHEGYESI HELYI KÖZÖSSÉG LAPJA • 1998. MÁRCIUS

Petőfi Sándor

Föltámadott a tenger

Föltámadott a tenger,
A népek tengere;
Ijesztve eget-földet,
Szilaj hullámokat vet
Rémítő ereje.

Látjátok ezt a táncot?
Halljátok e zenét?
Akik még nem tudtátok,
Most megtanulhatjátok,
Hogyan mulat a nép.

Reng és üvölt a tenger,
Hánykolódnak a hajók,
Súlyednek a pokolra,
Az árboc és vitorla
Megtörve, tépve lóg.

Tombold ki, te özönvíz,
Tombold ki magadat,
Mutasd mélységed medred,
S dobáld a fellegekre
Bőszült tajtékodat;

Jegyezd vele az égre
Örök tanúságul:
Habár fölül a gálya,
S alúl a víznek árja,
Azért a víz az úr!

ÜDVÖZLET AZ ÓSHAZÁBÓL

Kishegyes és Békésszentandrás két kis község Közép-Európában, két apró pontocska a térképen, vagy még az sem. Nekünk, lakóinak viszont talán a világ közepe, ahol bölcsőnk ringott, ahol emberi tudatra eszméltünk. Szokásaink, tudatunk formálója, életünk meghatározója. Ez az otthon, ahová a világ bármely szegletéből előbb-utóbb mindig hazavágyunk, ahol „annyi balserencse közt, oly sok viszály után” is jól érezzük magunkat. Természetesen ki-ki elsősorban a saját településén. De vajon mit jelenthet egy kishegyesi polgárnak Békésszentandrás, egy békésszentandrásinak Kishegyes?

Az előbbiről, Önök, tisztelt olvasók tudnának igazán beszélni, az utóbbinak viszont magam jártam utána, mikor az a megtiszteltetés ért, hogy a Szó-Beszéd hasábjain szólhatok mindnyájukhoz.

Mit jelent hát, mi jut eszébe egy békésszentandrásinak Kishegyesről? A kérdést úgy mondom „válogatás” nélkül tettem fel mindazoknak, akikkel éppen összetalálkoztam. Az általános iskolás tanulóktól a tanárokon keresztül a

nyugdíjas idős emberekig. A válaszok igazán sokszínűek voltak. Volt, aki az Alföld délvidéki folytatásán lévő baráti településről egy darabka Békésszentandrásról, megint más a közel 230 éve a községet benépesítő „őseinkről” beszélt.

Voltak olyanok, - különösen a gyerekek közt - akik a „mikor megyünk?”, illetve a „mikor jönnek” kérdésekkel válaszoltak. Jó néhányan a tavalyi szentandrásai „Ki mit tud?-on szereplő vendégek alakításait, valamint a gyerekek és családok között kialakult barátságokat vagy a régebbi, több évtizedes ismeretségeket említették. Egy valami volt, amit szinte mindnyájan elmondtak, az a kishegyesi emberek kedvessége, vendégszeretete. Akik már jártak Kishegyesen, azok szinte mind megemlégték, hogy szép, a mienktől eltérő dimbes-dombos tájon fekszik. Ők voltak azok is, akik szívesen mennek, illetve mennének máskor is, és szívesen látják, látnák barátaikat, ismerőseiket.

Én sem mondhatok mást. Mindig jól éreztem magam Kishegyesen, s remélem, lesz még alkalmam eljutni Önökhöz, talán nem is olyan soká. Én is várom, és szívesen látom barátaimat, kollégáimat, remélem, szintén a közeljövőben. Addig is minden jót, jó egészséget és boldogságot kívánok Kishegyes minden polgárának a Szentandrás Híradó Szerkesztő Bizottsága és a magam nevében egyaránt. Kívánom, hogy a két település lakói kerüljenek még közelebb egymáshoz, működjön a barátság mindnyájunk örömeire és megelégedésére.

Molnár Imre Zoltán
a Szentandrás Híradó
Szerkesztő Bizottságának
vezetője

Évfordulók - ünnepek

Március 15-én:

A magyar forradalom és szabadságharc 150. évfordulójának tiszteletére a 29. Szent András Cserkészcsapat alkalmi műsor keretében emlékezik az elesett hősökre, a Kosztolányi Dezső Diákszegélyző Egylet teadélután keretében alkalmi műsort szervez a nyugdíjasok otthonában, a Helyi Közösség hagyományörző bizottsága utazást szervez Moravicára, a 150. évforduló vajdasági központi ünnepségére.

Március 21-én:

Kishegyes újratelepítésének 229. évfordulóján, falunapkor ünnepi műsor a színházteremben. Műsor: Ünnepi köszöntő és megemlékezés; Él a magyar! - emlékműsor az 1848/49-es szabadságharc 150. évfordulójára a Vajdasági Magyar Versmondók Egyesületének szervezésében, Krekity Olga közreműködésével.

Egy emlékmű kálváriája

Rég nem tapasztalt örömet és meghatódottságot váltott ki a közelmúltban Kishegyesen az a hír, hogy előkerült az 1849-49-es magyar szabadságharc és forradalom utolsó győztes ütközete, a hegyesi csata nyolcvan évvel ezelőtti lerombolt emlékművének négy acélozott vastáblába öntött felirata. A csodával határos eseményen fölbuzdult kishegyesiek nyomában az emlékmű visszaállítására szánták el magukat. Bizottság alakult és megkezdődött a könnyűnek nem mondható munka, melynek célja, hogy jövőre, a hegyesi csata 150. évfordulóján, nemzetközi központi ünnepség keretében, fölavathassák az újraemelt emlékművet.

Helytörténet-kutatóink a nevezetes - 1849. július 14-én lezajlott - hegyesi csatáról már mindent megírtak. Különösen az utóbbi időben frissülhetett föl az olvasó emlékezete, hiszen a 150. évforduló közeledtével újat is megtudhatott a szájhagyomány szerint már hallottakról.

A köztudatban mindedig az élt, hogy az emlékmű részeiben sem maradt meg. Az idősebb falubeliek arra emlékszenek, hogy a szobor tartozékai csaknem negyven évig a község háza fészereiben rejtőztek, míg nem az 1950-es években nyomtalanul eltűntek. Eddigi hiedelem szerint „valaki eladta rosszvasba!”

További negyven évig erre a bizonytalan valakire terelődtek a megvető gondolatok. Mert csak gondolatok voltak, nevet soha senki sem említett. És milyen bölcsen tette. Mégse volt annyira lelkiismeretlen az a valaki, annak ellenére, hogy mélyen hallgatott „tettérő!”

Az emléktáblák véletlenül kerültek elő két hónappal ezelőtti a község háza egyik melléképületének lomtárnak felejtett padlásáról. A kutakodásra pedig úgy került sor, hogy az utóbbi időben beszédtémává vált a faluban az emlékművel kapcsolatos cikkezés, az 1848-49-i események földidézése, így a tragikus sorsú szobor is. Egy ilyen beszélgetés során Fabó Imre megemlítette, hogy a telefonszerelők a limlom közt láttak valamilyen táblákat a község háza kispadlásán. Innen szólhatott le azután Szügyi István, a helyi közösség építész, a padlásajtó alatt türelmetlenül toporgó Horváth László képviselőnek és Sipos Béla polgármesternek, hogy „Megvan!”

Kisebbségi sérelésektől eltekintve, a négy súlyos vastábla, csaknem nyolcvanévi kallódás után elég jó állapotban, most már a helyi közösségben várja további sorsát.

Hogy annak idején ki rejtette el, ki mentette meg ezeket a fölbecsülhetetlen érték és jelentőség történelmi ereklyéket, azt csak találgatni lehet. Senki sem nyilatkozik. Vagy a másvilágról már nem szólhat? Tudni lehet, hogy akkoriban kik voltak a község házában az előljárók, ki volt a gondnok, a kisbíró, a kocsis. A jötevő mindenképpen közülük való.

Fölbuzdulva az égi gondviselés kegyességén, a kishegyesiek nyomában az emlékmű visszaállítását vették tervbe. Bizottság alakult, melynek célja, hogy jövőre, a hegyesi csata 150. évfordulóján, nemzetközi központi ünnepség keretében, Kishegyesen fölavathassák az újraemelt történelmi nevezetességet. Az első lépés mindenképpen az engedély beszerzése lesz az illetékes köztársasági minisztériumtól. Csak ezt követően válik időszerűvé a további konkrét tevékenység az emlékmű visszaállítására.

Az emlékmű megkerült táblái és azok feliratai:

Az északi oldal: Síremlék vagyok én, száz vértanú nyugszik alattam, Kik honukért - honodért estek itt el, e mezőn. Szent végrendeletük hálásan vésvé szívedbe; Add unokáidnak még ezer évig odább: „Honfi, szeresd a hazát! Él, halj érette! Csak akkor lesz bármely sorban nagy, szabad és a tied!”

A keleti felén: E hely környékén győzte le 1849. július 14-én Guyon Richárd honvédtábornok 7000 honvéddel, 42 ágyúval, Jellachichnak 12 000* emberből, 79 ágyúból álló hadát.

A déli oldalon: Guyon a felnyomultában reá támadó Jellachich bánt Hegyes, Szeghegy, Feketehegy határában vitéz honvédekkel megvervén, Verbászon át Kátyra futamította s vármegyénkből kiszorította.

A nyugati oldalon: Bács-Bodrogh vármegyének a névtelen szabadsághősök iránt kegyeletes közönsége adakozásából emeltetett. 1887. július 17-én *

Nagy tervek - szűkös lehetőségek

Beszélgetés Szügyi Józseffel, a HK Közgyűlésének és Dudás Józseffel a HK Tanácsának elnökével

A múlt hónapban a polgárok szavazatai alapján Kishegyesen megalakult a Helyi Közösség új, tizenöt tagú közgyűlése és héttagú tanácsa. Az új elnökök Szügyi József és Dudás József lettek. A Kishegyesi Szó-Beszéd arra kérte fel az elnököket, hogy ismertessék a falufejlesztési tervet, illetve, mondják el milyenek a településfejlesztés lehetőségei, kilátásai az ezredforduló tájékán? A választ szinte egyszerre mondja el a két elnök:

Szinte semmilyenek, nagyon rosszak! A magyarázat egyszer: nincs pénz. A helyi közösségek alapvető pénzforrása a helyi járulékok. Igaz, hogy Kishegyes szavazópolgárainak túlnyomó többsége úgy döntött, hogy támogatja a helyi járulékok bevezetését 1996-tól 2006-ig, de a tervezett pénz nem folyik be. A törvényes rendelkezés értelmében a nyugdíjasok nem kötelezhetők helyi járulékok fizetésére. A munkaviszonyban levők ugyan fizetnének, de miből, ha a személyi jövedelmek alacsonyak és rendszertelenek. - A falu megtorpant a fejlesztésben, fejlődésben. A lefektetett, elfogadott tervek nagy részben csak papíron maradnak: - az egységes vízhálózat kiépítése; az utak aszfaltozása; a járdák kiépítése; a temető rendezése és a ravatalozó felépítése; a szeméttel rendezése; a gázvezeték kiépítéséhez való hozzájárulás.

Keser örökség - Megörökölhettünk egy kitűnő falufejlesztési programot és ehhez egy nagyfokú pénztelenséget - mondják az elnökök. A helyi járulékból befolyó pénz talán csak arra futná, hogy a fenti programhoz elkészítsük a megfelelő terveket. A jelenlegi anyagi lehetőségekből a helyi közösségnek csak arra telik, hogy úgy ahogy fenntartsa a közvilágítást és apróbb kommunális beruházásokat végezzen (pl. a piac tér rendezése és a járdák betonozásához való hozzájárulás).

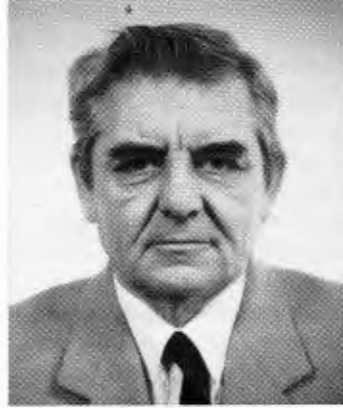
Álmodni szabad - Abban egyetért Szügyi József, a köz-

**Szügyi József,
a HK Kt elnöke**

gyűlés és Dudás József, a tanács elnöke, hogy azért tervezni, álmodni szabad. Letargiáról szó sincs. Olyan emberek kerültek a tanácsba, illetve a közgyűlésbe, akik szívügyüknek tekintik a falut, akik tenni akarnak és tudnak is azért, hogy jobb, szebb körülmények között éljünk. Abban, például, hogy a szeméttel nincs jó helyen - egyetértünk valamennyien. Azonnali kitelepítése lehetetlen. A tervezett helye a Moholi úton levő, az autótű építéskor létrehozott mélyedés. Előbb az odavezető utat kellene kiépíteni ahhoz, hogy a szeméttel kikerüljön a faluból. Arról sem kell senkit győzögetni Kishegyesen, hogy milyen fontos lenne az egységes vízhálózat kiépítése. Rengetegbe kerül. Egyelőre kivitelezhetetlennek tűnik, de a kérdést „melegen kell tartani”. A gázvezeték kiépítését is, mert talán lesznek még jobb idők, amikor futja majd erre is, meg a falufejlesztés többi tervtelére is.

Kísért a múlt - Az utak, járdák építésében Kishegyes nagyon lemaradt. A község másik két településéhez viszonyítva rettenetesen. Mert amíg Lovtyenácon és Feketicsen minden utcában van műút, addig Kishegyesen - tudjuk - taposunk a sarat. A lemaradást behozni nagyon nehéz lesz. A 10-20 évvel ezelőtti faluvezetés óriási lehetőségeket hagyott ki ezen a téren. Nem használta ki a kedvező hitel-

**Dudás József,
a HK Tanácsának elnöke**

feltételeket, a gazdasági vállalatok segítségének lehetőségét. Sajnos, újabban még a téglagyári törmelék beszerzése is gond. Járdák betonozására van lehetőség. Erről majd később szólnunk.

A temetőről - Sajnos sokat, egyre többet temetünk. Ettől függetlenül a temető, a temetkezés mindig közügy volt. Hegyesen az utóbbi években inkább „ügy”. Nem győzzük hallgatni a polgárok panaszait a temető elhanyagoltságáról, a temetkezési rend, a rendszeresség hiányáról, a sírásási díj elfogadhatatlanságáról, a sírhelyek eladásának módjáról, a temetkezésben tapasztalható monopóliumról. A megoldást már a korábbi faluvezetés is abban látta, hogy a temetőt tulajdonjogilag vegye át a Helyi Közösség. Folytak a tárgyalások az egyházközösséggel. Az ügy egyelőre ott tart, hogy ismert az egyházközösség feltétele: a temetőért cserébe mintegy 28-29 katasztrális hold földet kér. A Helyi Közösségnek viszont nincs földje. Vásárolni sem tud. Marad a helyi mezőgazdasági szervezet esetleges segítsége, ami egyelőre csak szóbeli ígéret szintjén van csak meg. Bízunk, hogy ebben az esztendőben ez a kérdés megoldódik. A nyugati temetőben tervezett ravatalozó felépítése azonban, pénzhány miatt, marad az elkövetkező évre.

Rajtunk is múlik Sokat beszélünk jövő időben, feltételes módon, de meggyőződésünk, hogy mi magunk, kishegyesi polgárok is sok mindent megtehetnénk. Azért, hogy szebb, rendezettebb legyen a falunk. Arra például van lehetőség, hogy járdákat betonozunk. Ha az utcabeliek összefognak, adják a munkájukat, a Helyi Közösség adja az anyagot a betonépítéshez. A falu a miénk, mindannyiunké. Jó lenne, ha így is viszonyulnánk hozzá. Ne várjunk mindent a közösségtől. Mert ha minden kishegyesi család rendben tartaná a háza elejét úgy, mint az udvarát, máris másként néznének ki az utcák. Csak egy kis jóakaraton meg munkán múlik az, hogy lenyírjuk a sövényt, esetleg virágot ültessünk házuk elé. Mindezt a Helyi Közösség nem vállalja, nem is vállalhatja. Egyébként az árkokból a kidobált földet díjmentesen elszállítjuk. A Platán Környezetvédő Egyesület célul tűzte ki, hogy rendezze a parkot. Szerintük már az idén az egykor oly szép és a hegyesiek kedvelt helye ismét élvezhető lesz.

Az élet nem áll meg. Szegények az emberek, szegény a falu, szegény a Helyi Közösség. Az élet azonban nem állhat meg. A művelődési és sportéletnek meg a társadalmi tevékenységeknek nem szabad elsorvadnia. Ha szűkös is, de a szervezeteket falunkban ezután is támogatni fogjuk. Tervszerűen, beszállítva. Programokat, terveket kell készíteni, ezeket a Helyi Közösség szervei megismeri, elfogadja, és anyagi erejéhez mérten támogatja. Tartsunk és fogjunk össze, tegyünk valamit falunkért. Ha ennek szükségességét megérti és megérzi minden kishegyesi polgár, a közgyűlésünk és tanácsunk tagjai, meg mi ketten elnökök is, akkor elviselhetjük és még szebbé tehetjük az életünket itt, ahol élünk.

Rác József

ÚJ TERV - RÉGI GOND

A Helyi Közösség Képviselő-testülete február végén megtartott második ülésén elfogadta az 1997. évi zárszámadást. Megvitatta és meghozta az 1998-ra vonatkozó pénzügyi tervet.

Az 1997. évi pénzügyi eredmény a következő: az év folyamán megvalósított eszközök 571 140,69 dinár, az év folyamán felhasznált eszközök 504 814,27 fel nem használt eszközök 66 326,42.

A múlt évre előirányozott pénzügyi terv mintegy 75 százalékban valósult meg. Ez a nagyarányú lemaradás azért történt, mert a köztársasági fejlesztési alaptól igényelt és megígért 150 000 dináros támogatás 1997-ben nem érkezett meg. A legújabb fejlemények arra utalnak, hogy ez a tétel az ideai keretet növeli, ami majd az 1998-as pénzügyi tervet jelentős mértékben növeli. Az eddig fel nem használt eszközök és a fejlesztési alap támogatása képezi az ideai pénzügyi terv gerincét. A megerősített terv bevételi és kiadási oldala egyaránt 940 326,42 dinárt tesz ki, ami azt jelenti, hogy ésszerű gazdálkodással a fejlesztésre jobbak a kilátások, mint a korábbi években, bár ez a terv sem old meg minden régi gondot. A lemaradás behozásához, minden jel szerint több év szükséges.

Nagyszívű szegények találkozója Nemzetközi polgármesteri konferencia Csíkszeredán

A vajdasági magyar többségű községek közös küldöttsége nemrég Erdélyben járt. Többek között részt vett a Kárpát-medence önkormányzatainak tematikus konferenciáján. Szűkebb hazánkat képviselve, a küldöttség tagja volt Kishegyes község polgármester, Sipos Béla is.

- Milyen benyomásokkal tért haza erről a tanácskozásról?

- A múlt évben többször is volt alkalmam részt venni hasonló jellegű összejöveteleken. A Határon Túli Magyarok Hivatala ugyanis rendszeresen szervez tanácskozást az önazonosság megtartása érdekében. Ennek a legutóbbi konferenciának az volt a célja, hogy az önkormányzatok vezetői közvetlen tapasztalatsere útján közelebb kerüljenek egymáshoz. Szívneművelés előadások célja, hogy megismerjék azokat a követelményeket, melyeket teljesíteni kell a modern Európához való áhított csatlakozásért.

- Hozzájárulnak-e ezek a konferenciák a magyarság helyzetének javításához a Kárpát-medencében?

- Amíg az előző konferenciák témái főleg a tudás átadásával és konkrét magyarországi tapasztalatokkal foglalkoztak, addig Csíkszeredán megtartott decemberi összejövetel központi témája a többszörösen hátrányos helyzetben levő térségek fejlesztésének kérdése volt. Ez pedig a mi helyzetünknek a javítására vonatkozik. Tapasztalataimat még ugyan megszerezni kell, de abban már biztos vagyok, hogy a látottak, hallottak nagy részét idővel hasznosítani tudjuk itthoni önkormányzati ténykedésünkben.

- Vajon az erdélyi magyaroknak vagy az ittenieknek „áll jobban a szénájuk”?

- Elszomorít, hogy a festői szépség Hargita megye, mint fentebb mondtam, többszörösen hátrányos helyzetű térség. Lakói pedig (a nálunk is legendás hírnévnek örvendő székelyek) igen szegények és sanyarú sorsú emberek. Nagyon remélem, hogy a közeljövő számukra és számunkra is jobb sorsot tartogat - mondta befejezésül Kishegyes polgármestere. (-ig)

Látogatás Baróton

Kishegyes község polgármestere, Sipos Béla, 1997. december 10-én és 11-én Erdélyben járt. Barót község polgármestere, dr. Demeter János meghívásának tett eleget. Az igen hasznos véleménycsere után a két polgármester azon egybehangzó véleményre jutott, hogy Kishegyes és Barót lépjen testvér-települési kapcsolatra. Falunk részéről ezt a kezdeményezést azért is támogatják, mivel valamennyi vajdasági magyar többség településnek van testvérvárosi kapcsolata hasonló erdélyi helységgel, csak éppen Kishegyesnek nincs.

Ezt a csorbát szeretnénk kiküszöbölni, hiszen a három évtizedes szoros együttműködés a magyarországi Békésszentandrásal ékesen bizonyítja, hogy a testvéri kapcsolat mindkét félnek igen hasznos. A szívélyes találkozó alkalmából Sipos Béla meghívta a baróti polgármestert Kishegyesre, hogy a megbeszéléseket véglegesítsék. Búcsúzókor a házigazda így nyilatkozott: - Rendkívüli módon érdekel bennünket az új kapcsolat. Szeretnénk megismerni a vajdasági sík vidéket, az ottani embereket. Kishegyes és Barót kapcsolata máris megeremlített, amit mindkét részről erősíteni szeretnénk. Vizsgálataira Kishegyesen, tavaszra.

Kishegyes tárt karokkal várja a kedves vendégeket.

Erdővidék

A baróti testvér-települési kapcsolatok felvétele kapcsán vázoljuk a szóban forgó vidék jellegzetességeit. Erdővidék a Székelyföld egyik aránylag kevésbé ismert, de látványos szeglete. Háromszék (hivata-

Erdővidék - Barót

losan Kovászna) megye északnyugati része, melyet újabban Barót medencének is neveznek. Egy félig zárt medence, amit földrajzilag a barcasági-hegyközi medence nyúlványának is tekintik. Az ásványvizekben gazdag Erdővidék határai: nyugaton az Észak-Persány (vagy Rika) hegység, északon és északkeleten a Dél-Hargita vonulata, kelet-délkeleten a Baróti helység. Délen pedig Bölön község vonaláig húzódik a táj. A vidéket egykor sűrű erdők borították, innen az elnevezés is. A 460-490 méter magas dombok és 800-tól 1558 méterig emelkedő hegykoszorú övezi. A vidék központi települése, egyetlen városkája Barót, a hozzácsatolt Bibarcfalvával, Bodossal, Köpeccel és Felsőrákossal. A társult község lakossága 10 500 lélek, magát Barótot 6700-an lakják. (-ig)

PRIVATNA MESARA MAGÁNHENTES

SIGOR[®]

MALI IĐOŠ • ul. Maršala Tita 79
Tel.: 730-153, Tel./fax: 730-858

Halasi Csaba
tulajdonos

Egykori hegyesi telefonisták

Nemrégben a kishegyesi származású Hajdú Lajos szabadkai nyugdíjastól levelet kaptunk. Visszaemlékezve a távközlés kialakulására Bácskában, értékes adatokkal szolgál. Feljegyzéséből a Kishegyesre vonatkozó részt közöljük. (V.R.)

Vidékünkön a telefon-távíró-hálózat, a vasút mentén, mintegy száz évvel ezelőtt épült ki. Ennek karbantartására és bővítésére számos szerelőre, ún. telefonistára volt szükség. Érdekes, hogy több hegyesi is választotta ezt a foglalkozást. 1945-ben a meglévő szakcsoport mellé még negyven idénymunkást vettek fel, mert a háborúban megrongálódott távközlési vonalakat helyre kellett hozni. Továbbképzéssel mintegy húsz vonalfelügyelő került ki közülük, kiket szinte az egész Bácska területére osztattak be. A verbászi körzet vezetője *Birgés András* volt, a zentaié pedig *Hajdú Lajos*. A hegyesi hálózatkezelők a következő helységekbe voltak beosztva: Papp József Szabadkára, Szabó Imre Zsednikre, Molnár Mihály és Molnár István Topolyára, Brindza Péter és Virág Imre Verbászra, Csáki Péter Újvidékre, Csernus János Temerinbe, Halasi Mátyás Becsére, Petri Géza Szenttamásra, Dudás Mihály Kulára, Fodor István Csonoplyára, Birgés István Moravicára, Komáromi Ferenc Sztapárra és Burján Elek Hódságra. A hegyesi postán ebben az időben TT-kezelő Fabó Hajnalka, Hornyák Etelka és Süveges Ferenc volt, a kézbesítő pedig Csordás Mihály, Utasi József és Vastag András. Bár a környéken nagyon sok hegyesi TT-szakember volt felelős beosztásban, magában a hegyesi körzetben a zentai Megyeri József ügyelt a távközlési hálózatra. Ebbe a körzetbe tartozott akkor Kishegyesen kívül még Lovtyenác,

Feketics, Lipar és Milosevo. Akkor még a legtöbb bácskai helységnek csak egy helyközi telefonvonala volt, de akadtak falvak, ahol egyáltalán nem volt telefonösszeköttetés. Mivel a sürgönykarók leginkább a vasút mentén sorakoztak, itt húzódott a vasúti és katonai telefonvonal is, tehát ahol a sín párt ment, ott volt telefon meg távíró. A telefonistáknak ezt a vezetőket kellett üzemképes állapotban tartaniuk, tekintet nélkül az időjárásra, vagy az ünnepnapokra. Ha vihar vagy hó eltépte a vonalat, akkor azonnal menni kellett, elhárítani a keletkezett hibát. Ilyenkor még a kézbesítőket is bevonták a munkába. Hegyesi telefonista mindenütt volt, amerre a sürgönykarók haladtak. A sok terepi munka miatt ez a szakma nagy kitartást igényelt. Ha késő este, valamelyik isten háta mögötti faluban éjjeli szállást leve, a telefonista abba hagyta a szerelést, így nótázott egy-egy pohár bor mellett: *A hegyesi sürgönypózná, jaj, de magos, Alatta egy drótos legény búbanatos, Mert rá van csavarintva az a kutya derót - Akármilyen magos, leadi a szót!*

A technika fejlődésével lassan eltűntek a telefonpóznák, s velük együtt az egykori telefonisták is. Helyükbe a korszerű technológia lépett. De ne feledkezzünk meg a távközlés úttörőiről, és legalább a nevüket jegyezzük föl. Éppen ezért, elnézést kérek azoktól, kiket nem említek név szerint. De tisztelettel gondolok rájuk is.

Hajdú Lajos

Szabadka, Beocsin u. 15

CAFFE-RESTAURANT

Kishegyes Tel.: 024/730-301

Tul.: Tarján Róbert

Újult erővel

A kishegyesi Helyi Közösségben lebonyolított választások eredménye

A Helyi Közösség 1997. december 28-án megválasztott Képviselő-testülete ez év január 15-én megtartotta első, alakuló ülését. Elfogadták a helyi jellegű, titkos szavazás útján történt szavazás összegezésének jelentését, hitelesítették a megválasztott képviselők megbízását, majd elnököt és alelnököt választottak a négy évre szóló megbízatási időszakra. Az új Képviselő - testület összetétele a következő: *Szügyi József* (elnök), *Kollár Ilona* (alelnök), *Bognár Attila*, *Dudás József - Duker*, *Egyedi József*, *Fodor Jenő*, ifj. *Kalmár János*, *Maráz József*, *Mátyus Richárd*, *Papp János*, *Péter Antal*, *Szente Péter*, *Tóth Péter*, *Tumbász L. Tibor* és dr. *Virág Gábor*. Kinevezték a Képviselő-testület végrehajtó szervét, a Helyi Közösség Tanácsát. Összetétele: *Dudás József - Duker* (elnök), *Tóth Péter* (alelnök), *Csépe Antal*, *Maráz József*, *Dr. Patyerek Árpád*, *Papp János* és *Tumbász L. Tibor*. Ezek a testületek már megkezdtek a munkát annak érdekében, hogy a bonyolult gazdasági helyzet közepette is fejlődhessen településünk.

BIZOTTSÁGOK

Ellenőrző bizottság: ifj. *Csóke András* (elnök), *Fodor Pál* és *Kota Júlia*.

Békeltető tanács: *Babcsányi Sándor* (elnök), *Bíró Anikó*, *Cékus Gyöngyi*, *Kollár Ilona* és *Pecze József*. Kommunális és településfejlesztési bizottság: *Patyerek Árpád*, *Egyedi József*, *Fodor Mihály*, *Hajnal László*, *Lőrincz László*, *Zoran Miljkovics* és *Szügyi István*.

Oktatási és művelődési bizottság: *Rózsa László* (elnök), *Roman Huszák Júlia*, *Szpaszojevity Magdolna*, *Szöke Anna* és *Szöllősi Vörös Julianna*.

Leltár- és értékelbecsülő bizottság: *Lakatos Imre* (elnök), *Kecskés Erika* és *Szügyi István*.

A Helyi Közösség Képviselő-testülete, állandó jelleggel, a feladat elvégzéséig, meghosszabbította a már régebben kinevezett, a temető ügyét rendező bizottság megbízatását. Ennek tagjai: *Horváth László* (elnök), *Baranyi Szilárd*, *Lengyel Tibor*, *Papp János* és *Péter Antal*.

Hagyományápolás: Az elkövetkező időszakban több jeles évforduló köszönt reánk (az 1848/49-es forradalom és szabadságharc 150. Jubileuma, Kishegyes telepítésének 230. Évfordulója, az ezredforduló és más fontos események) ezért a Helyi Közösség Képviselő-testülete alakított egy bizottságot azzal a feladattal, hogy mérlegelje, mely események szervezését és költségeit milyen mértékben vállalja magára a település. A bizottság összetétele: *Horváth László* (elnök), *Dudás József - Duker*, *Péter Antal*, *Rács József*, *Rózsa László*, *Sipos Béla*, *Szügyi József*, *Vigh Rudolf*, és dr. *Virág Gábor*.

A Kishegyesi helyi közösség képviselő-testületének elnökei

1975 - 1981 *Apró László*, 1982 *Nyírádi Péter*, 1983 *Dr. Deák Tibor*, 1984 *Sipos Ágnes*, 1985 *Dr. Deák Tibor*, 1986 - 1989 *Szöke József*, 1990 - 1993 *Rózsa László*, 1994 - 1997 *Szűcs Mihály*, 1998 - *Szügyi József*.

A helyi közösség tanácsának elnökei

1965 - 1968 *Vigh István*, 1969 - 1972 *Horváth Ferenc*, 1973 - 1974 *Szöke József* (tanító), 1975 - 1981 *Kovács József*, 1982 - 1985 *Barcsik Zoltán*, 1986 - 1989 *Baranyi Szilárd*, 1990 - 1993 *Szűcs Mihály*, 1994 - 1997 *Szöllősi Béla*, 1998 - *Dudás József*.

SZEMET SZÚR A SZEMÉT

Környezetvédelem és faluszépítés az illetékesek szemével

Májusban lesz két éve, hogy Platán néven környezetvédelmi mozgalom indult a falunkban. Azóta Vajdaságban elsőként végeztek felmérést a lakosság körében az egyén környezetvédelmi tudatáról. Falufenntartó fejlesztési koncepciót dolgoznak, módszeres méréseket és megfigyeléseket végeznek a Krivajapatak állapotáról. Rövidesen elkészül a játszótér, a park is lassan visszanyeri régi formáját. Egy éve, hogy Ökozsaru járja az utcákat ügyelve a közterületek rendjére és tisztaságára. Vannak eredmények, de a környezetvédelem és faluszépítés terén van még jócskán tennivaló, *Horváth László* elnök szavaival élve - a falu „szennybemenetele” szembetűnő. Ahhoz, hogy e téren látható eredmények szülessenek, legelőbb talán az emberek szemléletén kellene változtatni. S ennek bizony az elején járunk.

Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint a tavaly végzett kérdőíves felmérésnek a kollektív felelősségtudatra vonatkozó adatai. A lakossági minta mintegy fele véli úgy, hogy a környezeti problémák orvoslása elsősorban a Helyi Közösség feladata. A polgároknak „csak részben”, illetve „jórészt semmi” befolyása sincs ezek megoldására. Ugyanakkor általánosan jellemző a „kerítés-szindróma”, miszerint jobbnak ítélik saját telkünk környezeti állapotát a településénél, lakóhelyünkét az országnál. *Gömöri Gergő*, a mozgalom megbízott vezetője az elvárásokhoz és a probléma súlyosságához mérten kielégítőnek ítéli a helyi önkormányzat támogatását:

- A Helyi Közösség amit tud, segít. Traktor, a szemét eltakarítása, a kommunális dolgozók munkája, facsometék beszerzése, jogi tanácsok és egyebek formájában. A községi képviselő-testület viszont költségvetési pénzekből nem támogat, mivel helyi érdekeltségű szervezet vagyunk. Erkölcsei támogatását azonban mindenben élvezzük, egyedül a helyi fémipari üzem képviselője zárkózott el a közvetlen támogatástól, ők a Helyi Közösség révén teszik azt. A lakosság reakciója a Platán célkitűzéseire nézve még óvatosabb. Igen nagy azoknak a száma, akik hűvösen fogadták a

mozgalom akcióit, elsősorban az ökozsaru ténykedését. Addig minden jó, amíg a szomszéd háza előtt kell rendet tenni, de ha a saját telkéről van szó, a legtöbben mindjárt másként viszonyulnak. A többség ilyen kettős mércével ítél. Persze, van olyan vélemény is - igaz, jóval kevesebb -, hogy tessék büntetni! Minél szigorúbban, annál jobb. Nekünk azonban nem ez a célunk. Egyébként is, mi nem büntetünk, csak ellenőrizzük. Büntetésre csak ajánlunk, de nem szívesen tesszük. Annak örülnénk legjobban, ha senkit sem kellene figyelmeztetni.

Sági József, akit ökozsaruként sokan nem szeretnek, már radikálisabban gondolkodik. Őt nemcsak az utcán felhalmozott hamu, épületanyag és mezőgazdasági eszközök zavarják, hanem elsősorban a kihágási eljárások lassúsága és hatékonytalansága. Pedig a felszólításoknak az esetek túlnyomó többségében eleget tettek a polgárok.

- Jó irányban indult ez a dolog, csak az intézkedések nem elég szigorúak. Véleményem szerint csak úgy lehetne rendre kényszeríteni a felnőtteket, ha a büntetések magasabbak lennének. Elrettenítő példára van szükség, hogy mások már a felszólításra cselekedjenek. Ha ez működik, akkor a többiek megse várják majd a felszólítást. A baj az, hogy nincs kellő hivatali támogatása a dolognak. Az előző közmű-felügyelő egyetlen karcolásával sem támogatott bennünket, de a mostani is úgy van vele, mihelyt másik munkát talál, odább áll.

- Ha a múltban következetesen végrehajtották volna a közművekről szóló törvényt, ma elég lenne a községben egyetlen kommunális felügyelő is - vélekedik *Zsiváncsevicz Alekszandár*, aki alig néhány hónapja dolgozik ebben a munkakörben.

- Képtelen vagyok minden-hova egyedül elérni, különösen, ha az egyetlen szolgálati kocsit közösen használjuk az építési felügyelővel. A legfőbb baj, hogy lassú az ügyintézés. Először helyszíni jegyzőkönyv készül a tényállásról, amit végzés követ. Ebben határidőt szabunk és felszólítjuk az illetőt, pl. a szemét eltakarítására. Ha

ezt nem teszi meg, a szabálysértési bírónak adom át az ügyet. Júliusig 28 ügyet továbbítottam, Közülük 5 esetben róttak ki bírságot, 50-100 dinárnyi összegben. Ehhez hozzájön még a kb. 50 dináros perköltség. Miután a bírósági végzést megkapom, ellenőrzöm a helyszínt újból, és ha kell, kezdem előlről az egészet, amíg csak eleget nem tesznek a végzésnek.

Az ökozsaru tevékenysége mellett még sok tennivaló vár megvalósulásra. A fásítási program alapján rendezik a lóversenypálya környékét, pótolják a parkban az előregedett és kiszáradt, meg kivágott fákat. Ebből és sok másból az iskola tanulói is kiveszik a részüket. A mozgalom tagjai a jövőben szeretnék bővíteni, és szorosabbra fűzni ezt az együttműködést. Idén nyáron tervezik átadni a játszótérrel is, amelynek a makkettje a Helyi Közösségben közszemlén van. Ebben az évben is lesz Krivajaja-túra, ezúttal a patak Emusic pusztai ágát járják be csónakon, egészen a Welker tanyai torkolatig. Dokumentálják a növény- és állatvilág jellegzetességeit, víz- és iszapvilágát, a hidak, gázlók, gátak és egyéb építmények számát, állapotát, az esetleges ártereket, források számát. Ezúttal is megrendezik a Zöld Szív táborot. A piactér kiépítése, fejlesztése és bővítése céljából már készül a felmérés a piacról.

Ennek eredményeit majd továbbítják a Helyi Közösségnek. Idén is lesznek szakelődások, megemlékeznek a Föld napjáról, a környezetvédelmi világnapról és egyéb ünnepekről. Ezekon kívül havonta rendeznek gyalog- és kerékpártúrákat. Érdeklődni és jelentkezni lehet a 730-010-es telefon 132-es mellékvonalán.

- Én a mozgalom általános célkitűzéseit tekintve optimista vagyok - mondta végzetül *Gömöri Gergő*. Előbb-utóbb megértik mozgalomunk létjogosultságát, meg abban is bízom, hogy majd másként fognak viszonyulni a jövőben ezekhez a kérdésekhez. Elégedett azonban csak akkor leszek, ha úgy mehetünk végig az utcán, hogy ne kelljen szégyenkezniünk és elfordítani fejünket a gaz, a szemét miatt.

Péter Róbert

A közelgő ünnep alkalmából a Helyi Közösség felkéri a polgárokat, hogy tegyék rendbe a házuk, telkük környékét. Utcáink, közterületeink rendezettsége érdekében takarítsák el a kiszáradt hamut, száraz faleveleket, szemetet, épületanyagot és mezőgazdasági kellekeket. Környezetünk megóvása és ápolása érdekében a kiszáradt és kivágott fák helyébe ültessenek újakat.

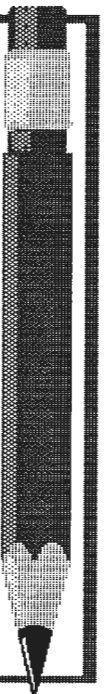
Forumcoop®

**Kishegyes,
Győzelem u. 11.
Telefon: 731-222**

**Irodai és iskolai kellekek,
ajándéktárgyak, játékok
kicsiben és nagyban.**

Szolgáltatásaink:

- * szítanyomás, *könyvkötés,
- *fénymásolás,
- * nyomtatószalagok felújítása

Az első magánállatorvos községünkben

Dr. Patyerek Árpád járványtani szak-állatorvos a Régi posta utcában nyit rendelőt

Szabadka, Becse és Topolya után, március elején Kishegyesen is megnyitja kapuit az első magán-állatorvosi rendelő. Ezzel nemcsak Kishegyesen, de a községben is az első ilyen jelleg szolgáltatás indul útjára, amelyre községünk másik két településén is van igény. A Dózsa György utca 10. sz. alatti szakrendelő a gyógyítás, tanácsadás és mesterséges megtermékenyítésen kívül gyógyszer- valamint tápadalékok árusításával is foglalkozik, kivéve a védőoltásokat. Munkanapokon 7-től 13 óráig, délután pedig 16-17 óra között lesz rendelés, este és ünnepnapokon viszont állandó otthoni ügyeletet tart az állatorvos.

- Úgy érzem, a magángyorkorlattel minden szempontból teljesebb és minőségesebb szolgáltatást tudok nyújtani a megszokott állatorvosi szolgálattal szemben - mondta dr. Patyerek, aki tizenhat éve működik Kishegyesen. Miután Szarajevóban elvégezte az állatorvosi kart, Belgrádban járványtani szakosítást szerzett. Ezzel a továbbképzéssel az emberről állatra, illetve állatról emberre terjedő járványok specialistája lett. 1981-ben Feketicsen kezdett dolgozni, egy évvel később a kishegyesi mezőgazdasági

birtokra került, előbb terepi állatorvosként, később a Kelta baromfirészlegének vezetője volt 1994-ig. Végül a szabadkai Állategészségügyi Intézet szaktanácsadójaként tevékenykedett. Idén kapta meg az engedélyt a Mezőgazdasági Minisztériumtól a magánrendelő megnyitására. Ebben az áldatlan helyzetben, amiben pillanatnyilag vagyunk, különösen fontosnak tartja a szakállatorvos a járványok megelőzését. Pillanatnyilag ez fenyeget bennünket a legjobban.

- Az elmúlt évtized válságos időszakában jelentősen visszaesett a jószág tartás, elsősorban a bérhizlalás. Most látszik elmozdulni a holtpontról. Kiegészítő jövedelemforrásként egyre többen foglalkoznak sertéstenyésztéssel, sőt a vágómarha tartása is növekvőben van. Elsősorban gazdasági okokból az emberek saját terményeiket használják fel a tenyésztés során, ami azt eredményezi, hogy a kellenél gyöngébb a takarmány és a táp, így kitolódik a tenyészidő. Különösen veszélyes, ha olyan állati eredet tápokot is felhasználnak, amelyek minősége kétes, nem ellenőrzött, azután a vásárokon, meg „kéz alól” gyanús eredetű malacokat vásárolnak.

Sokszor olyan vidékekről veszik az állatokat, ahol legeltetés folyik, a tenyésztés sem megfelelő és ez mind elősegíti a sertéstrichinelosis

Patyerek Árpád

megjelenését, ami különösen veszélyes, mert betokosodik a jószág izomzatába, és sonka, kolbász, rostélyos fogyasztásával az ember is megfertőződhet. Ezért a házi disznóvágásokkor nem árt mintát vinni az állatorvoshoz. A másik, az emberre is veszélyes betegség az orbánc. Fokozottabb odafigyeléssel ez is megelőzhető. Legbiztosabban védőoltással kerülhető el, amit a 25 kg-os jószágnak kell feladni. Nagyon veszélyes, ha a vakcinát nem ellenőrzött helyről szerezzük be, piacon, nem megfelelő módon tárolt vé-

dőoltást. Nagyon fontos, hogy semmilyen gyógyszer ily módon ne vegyünk. A vágómarha esetében is nagyon fontos, hogy ellenőrzetlen helyről a paraziták miatt ne vásároljunk jószágot. Az ilyen marhát szakszerűen fertőtleníteni kell, ami injekcióval és tápba adagolással történik, természetesen szakember felügyeletével. Ugyancsak veszélyes a TBC, hiszen újra támad a rossz körülményeink miatt. Fejőstehenek tartása, illetve a tej házaktól történő hordásával terjedhet, különösen a nem elégséges fűtésű lakásokban és alutápláltság esetén. Minden évben javallott próbaoltást végezni a teheneken, sajnos ezt az emberek zöme anyagi okok miatt mellőzi. A baromfi oltása is fontos, hisz a baromfipestis megjelenése óriási gazdasági károkat okoz, ráadásul az elhullás mellett fennáll a fertőzés veszélye is. Itt sem árt ügyelni arra, hogy a tápszereket csak ellenőrzött helyről szerezzük be, mivel a szalmonellózis a hallisztel és húslisztel együtt kerül be a baromfi szervezetébe. Az ilyen tojás és hús pedig komoly fertőzést okozhat, amely akár halálos is lehet az emberre, különösen a gyerekekre nézve veszélyes - figyelmeztet dr. Patyerek Árpád.

P. R.

VOJVODANKA

Földművesszövetkezet

Kishegyes, Makszim Gorkij utca 24.

Tel.: (024) 730-139

TEVÉKENYSÉG:

- * bérhizlalás és jószágfelvásárlás
- * társastermelési szolgáltatások
- * vetőmag, műtrágya és növényvédő szerek beszerzése
- * terményfelvásárlás és eladás

S.Z.R. METALPEPI

*A bőriparban
használatos felszerelések,
alkatrészek
és szerszámok készítése*

Tulajdonos:

**Maráz József,
Kishegyes**

Tel.: (024) 730-314

ANYAKÖNYVI HÍREK

Tisztelt Falubeliek!

Immár harmadízben adunk név szerinti évi kimutatást - az újszülöttekről - a házasságkötésekről - az elhalálozásokról és - a még élő legidősebb polgárainkról. A gépi adatfeldolgozásnak köszönhetően falunk polgárainak névjegyzéke jónak mondható, a tökéletestől azonban távol van, hiszen állandóak a változások és javítások, emiatt az sosem lehet teljes. A jelenlegi névjegyzék szerint 5511-en vagyunk. A névjegyzék pontosításában nagy segítségünkre lenne, ha a polgárok tájékoztatnának bennünket a családban és a rokonságban történő változásokról: elköltözésről, átköltözésről, házasságkötésről, legyen az vidéken vagy külföldön. Ezeket a változásokat a plébánián, a kántornál vagy a község háza 18-as számú irodájában lehet jelezni. Akik vidékről költöznek ide, azok igazolvánnyal jelentkezzenek, az újszülöttek bejegyzéséhez születési, az új házásoknak pedig házassági anyakönyvi kivonatot kell hozni. Megértésüket és segítségüket előre is köszönjük!

Faragó Aliz, Szügyi Cecília, Kocsis Miklós

1997-ben házasságot kötöttek:

1. Kovács Ottó - Kalapáti Ágota
2. Vörös Antal - Csabai Gabriella
3. Fodor Gábor - Keresztes Mónika
4. Mészáros Tibor - Lengyel Angéla
5. Biber József - Varnyú Gyöngyi
6. Turucz Imre - Huszka Piroska
7. Trombitás Sándor - Fekete Anikó
8. Kókai József - Hornyák Hajnalka
9. Cékus Sándor - Uhor Anna
10. Fabó Dudás Róbert - Karna Andrea
11. Kancsár Attila - Bicskei Eszter
12. Goda Róbert - Kovács Marika
13. Lengyel Andor - Utasi Mónika
14. Szilágyi Tibor - Lénárd Lenke
15. Nyírádi Attila - Kocsis Diana
16. Rácz József - Maronka Etelka
17. Fodor Imre - Szilágyi Hilda
18. Paróczy Zsolt - Egri Szuzanna
19. Katyanszki Bozsidar - Devity Juliana
20. Faragó Zoltán - Pap Zsuzsanna
21. Kancsár Ágoston - Dudás Gizella
22. Hegyellai Tibor - Dudás Éva
23. Mátyus Sándor - Szikora Valéria
24. Szőke Ferenc - Vituska Heléna

Vidéken kötöttek házasságot:

1. Sipos Miklós - Demeter Adrienn
2. Gonczlik Zoltán - Csernik Julianna
3. Németh Gyula - Tóth Judit
4. Salamun Zlatko - Kerepes Brigitta
5. Smit Károly - Kovács Kornélia
6. Nemes Kálmán - Tóth Bagi Mária
7. Panity Szasa - Csáki Csilla
8. Gulity Marinko - Csabai Anita
9. Purucki Zoltán - Onhausz Mária

1997-ben született gyermekek:

1. Bakánics Ferenc és Szilvia - Barbara
2. Buzás Zoltán és Jaszmina - Brigitta
3. Csordás Géza és Mária - Valentin
4. Dabanovity Gyurica és Hilda - Mark

5. Dudás Zoltán és Ibolya - Attila
6. Egyedi József és Erzsébet - József
7. Eper Róbert és Tünde - Norbert
8. Fabó Dudás Róbert és Andrea - Réka
9. Faragó Zoltán és Zsuzsanna - Zoltán
10. Fábás József és Ildikó - Anikó
11. Fekete Lajos és Rózsa - Lajos
12. Fodor Gábor és Mónika - Mónika
13. Gelányi Mihály és Matild - Leonszió
14. Harnus Imre és Hargita - Levente
15. Hegyellai Tibor és Éva - Tamás
16. Horváth Tibor és Eleonóra - Árpád
17. Huszár Péter és Mária - Arnold
18. Ility Tibor és Ildikó - Gergely
19. Jovánovics Antal és Gordana - László
20. Kanyó István és Angéla - Andor
21. Kanyó Jovgén és Erika - Klárta
22. Klausz Pál és Izabella - Mónika
23. Kollár Attila és Erzsébet - Nikoletta
24. Kokrehel Ibolya - Nándor
25. Kovács Ottó és Ágota - Rajmond
26. Kovács Oszkár és Anasztázia - Réka
27. Kurnyák Sándor és Erika - Sándor
28. Lakatos Sándor és Aranka - Lolita
29. Lukács Péter és Klára - Anna
30. Lukics Lajos és Erika - Lajos
31. Márkus György és Ágnes - Mónika
32. Mátyus Sándor és Valéria - Miklós
33. Miljkovics Zoran és Csilla - Zoran
34. Mondom János és Valéria - Mónika
35. Nagy Attila és Eleonóra - Dragan
36. Nikolity Dragan és Svetlana - Slavica
37. Novakovity Dragan és Jasmina - Zorica
38. Nyírádi Attila és Valéria - Attila
39. Nyírádi Tibor és Valéria - Léna
40. Pál László és Edit - László
41. Paróci Ferenc és Piroska - György
42. Pataki Péter és Eszter - Orsolya
43. Petri József és Magdolna - Stefánia
44. Puhálák Antal és Katalin - Antal
45. Puskity Tomislav és Zoranka - Danijela
46. Perity Nikola és Miet - Ivan
47. Péter Mária - Fanni
48. Rácz István és Ildikó - Ramona
49. Rasztovác Attila és Mónika - Henrietta

50. Simonyik Károly és Gabriella - Tamás
51. Sinka Mihály és Katica - Valentina
52. Szebler Gyula és Hajnalka - Ottília
53. Szavkovity Radomir és Olivera - Nebojsa
54. Szabó Ferenc és Hargita - Tamás
55. Tojzán Zoltán és Ilona - Beatrix
56. Toldi Imre és Kornélia - Blanka
57. Tóth István és Hargita - Vanesza
58. Tóth Péter és Mária - Lúcia
59. Trombitás Sándor és Anikó - Orsolya
60. Vince Sándor és Nella - Viktor
61. Vojter Zoltán és Ágnes - Noémi
62. Vörös Antal és Gabriella - Antónia

Vidéken vagy külföldön született gyermekek

1. Frindik Árpád és Sarolta - Kristóf (Németország)
2. Hajnal Herbert és Andrea - Richárd (Magyarország)
3. Király József és Valéria - Ágnes (Magyarország)
4. Korpa Béla és Klára - Krisztián (Magyarország)
5. Maronka Lajos és Magdolna - Simon (Németország)
6. Stoff Attila és Ildikó - Dávid (Bajsa)

1997-ben meghaltak:

FÉRFIAK:

1. Bakos Lajos (71)
2. Bálint József (80)
3. Baranyi János (69)
4. Barna Illés (77)
5. Becskei Béla (71)
6. Brezovszki Lajos (92)
7. Cservenák János (87)
8. Dangubity Pékó (69)
9. Dudás György (65)
10. Erdélyi Sándor (82)
11. Fodor Imre (74)
12. Galambos Péter (52)
13. Goda József (47)
14. Govorcsin Péter (55)
15. Huszka Mihály (75)
16. Karna János (53)

17. Klinkó Imre (64)
18. Kopasz Ferenc (73)
19. Kormos Illés (42)
20. Kormos János (58)
21. Kovács Károly (73)
22. Kovács Pál Károly (99)
23. Laki József (76)
24. Lénárd János (56)
25. Lukács István (85)
26. Lukács István (47)
27. Dr. Majláth József (89)
28. Mészáros Géza (80)
29. Mokány Béla (87)
30. Nagy János (43)

31. Nyírádi József (63)
32. Papp Ferenc (73)
33. Papp Mihály (76)
34. Péter Péter (68)
35. Petri Mihály (76)
36. Rica Lajos (84)
37. Simon János (72)
38. Sipos Zoltán (71)
39. Skallák József (73)
40. Szalai Sándor (53)
41. Sztepanov Zoran (33)
42. Szőke József (88)
43. Szcs Péter (88)
44. Tóth József, plébános (83)
45. Uhor Pál (82)
46. Urányi Mihály (55)
47. Varga János (64)
48. Vituska Vilmos (64)

NŐK:

1. Ács Fejes Verona (64)
2. Balázs Paróci Teréz (94)
3. Barna Mészáros Julianna (73)
4. Bodza Farkas Erzsébet (103)
5. Csőke Kalapáti Borbála (79)
6. Dudás Nagy Etelka (88)
7. Frindik Barna Jolán (78)
8. Frindik Süveges Irén (63)
9. Gere Hajas Katalin (81)
10. Gubanicz Tótisaszegi Julianna (74)
11. Hajas Radóc Margit (67)
12. Hatala Csordás Piroska (88)
13. Hoffman Budai Etelka (87)
14. Horváth Hoffmann Teréz (86)
15. Kancsár Szabó Verona (83)
16. Kocsis Foncsics Ilona (85)
17. Körmöci Gulyás Franciska (92)
18. Krizsán Kovács Erzsébet (90)
19. Lakatos Jenei Ilona (77)
20. Lénárd Török Margit (83)
21. Major Giszinger Rozália (76)
22. Mandler Baranyi Gizella (73)
23. Mandler Kocsis Etelka (96)
24. Mórel Hevesi Ilona (85)
25. Nagy Csáki Erzsébet (79)
26. Németh Szigetvári Ilona (49)

27. Nyírádi Turcsik Rozália (84)
28. Petri Jakobec Ilona (89)
29. Remeli Novák Éva (94)
30. Sáfrány Hajdú Margit (73)
31. Sági Győri Margit (86)
32. Süli Lévai Ilona (77)
33. Süveges Viktória (23)
34. Szabó Tóth Rozália (73)
35. Szőke Lendeczky Erzsébet (91)
36. Szpaszojevics Szilágyi Irén (80)
37. Tóth Paróci Rózsa (53)
38. Oravec Margit (87)
39. Utsi Csordás Erzsébet (77)
40. Varga Csabai Teréz (69)

**Vidéken, külföldön
hunytak el:**

1. Kancsár Tamás
2. Fodor Veronika
3. Galambos Nagy Margit Rasztovac
Komáromi Margit

**Kishegyes legidősebb
lakosai:**

1. Kratok Bálizs Éva (1900)
2. Tóbiás Andrócki Julianna (1902)
3. László Janó Teréz (1903)
4. Gephard Árpádfi Margit (1903)
5. Halasi Frindik Piroska (1904)
6. Lohrman Nagy Julianna (1904)
7. Maronka Nagy Etelka (1905)
8. Lábadi Márton Anna (1906)
9. Sipos András (1906)
10. Molnár Baranyi Teréz (1906)
11. Horváth Margit (1906)
12. Mezei Margit (1906)
13. Domonkos Pál (1906)
14. Fülöp Antal (1907)
15. Kovács Fazekas Rozália (1907)
16. Özv. Dudás Mária (1907)
17. Süli Elek Mihály (1908)
18. Bacsó Ferenc (1908)
19. Kecskés Molnár Erzsébet (1908)
20. Gaudia Győri Julianna (1909)
21. Papp Sáfrány Erzsébet (1909)
22. Szőke Sipos Katalin (1909)
23. Kovács Stanyó Erzsébet (1909)
24. Sipos Mihály (1909)
25. Sipos Fülöp Rozália (1909)
26. Csernik Béla (1909)
27. Csőke György (1909)
28. Sipos Budai Julianna (1910)
29. Szalai Burai Rozália (1910)
30. Vörös Rózsa Erzsébet (1910)
31. Németh Huber Julianna (1910)
32. Hajnal Kocsis Teréz (1910)
33. Cservenák Kormos Teréz (1910)
34. Toma Gyurján Julianna (1910)
35. Sándor Gergely (1910)
36. Id. Kormos István (1910)

37. Csabai Sándor (1910)
38. Sipos Papp Julianna (1910)
39. Burján Biber Elizabetta (1911)
40. Csőke Karna Teréz (1911)
41. Dudás Tamás (1911)
42. Fülöp Balázs Teréz (1911)
43. Galambos Ferenc (1911)
44. Szabó Cipót Flóra (1911)
45. Szabó Kuruc Ilona (1911)
46. Toldi Fárász Viktória (1911)
47. Tóth Kovács Jolán (1911)
48. Id. Tóth Pál (1911)
49. Varga Szokola Erzsébet (1911)
50. Sipos Antal (1911)
51. Szilágyi András (1911)
52. Sörös István (1911)

SPIK - KOMERC

Kishegyes,
Makszim Gorkij utca 19. sz.
Tel.: 024/730-909
Tel./fax: 024/730-898

**Építkezési anyagok
kis és nagykereskedése**

**Fert gerendák,
oltott mész,
betonelemek
és fapaletták gyártása**

**HORNÁK
ÁGNES
magán
vegyes-
kereskedése**

**Kishegyes,
Tito marsall u. 90.
730-104
Lakás:
Vuk Karadzic u. 7.
730-463**

Németh István

HAZATÉRŐ JEGYZETEK

Szaporodó rémálmaim közül a leggyakoribb, hogy mi, délvidéki magyarok lassan, de föltartóztatlanul „amerikai magyarokká” válunk. Persze nem az életszínvonal tekintetében, mert feltehetően az amerikai magyarok egyenként és összeségükben is gondtalanabban élhetnek, mint mi, idehaza, akiket inkább vert, mint áldott a „sors keze”. A velük való hasonlóságunk mintha abban kezdene megmutatkozni, ami egy népcsoport lassú eltűnésének a kezdetét jelenti. Azzal a különbséggel, hogy mi nem egy idegen tengerben „szívódunk fel”, hanem idehaza, a szülőföldünkön.

Nemrég, a nyár elején egy nagy sétát tettem odahaza, Tündérlakomban. Mind erősebb ugyanis bennem a vágy, hogy mielőbb visszaköltözsem kebelébe, a „földjébe”, bejárjam minden zegzugát, utcáját, kicsi tereit, zsákutcáit, kutyaszorítóit, szurdokait, dombhátaikat, dombhajlataikat. Észrevettem, felfedeztem, boldogan ébredtem rá már annyiszor, hogy itt azok az utcák, kerítések, kertek, fák is ismerszőként állnak előm, amelyekben először fordulok meg, amelyeket először látok. Talán mert annyira ismerős, kedves nekem a tágabb környezetük, a falu. Attól kapják a fényüket, semmi mással össze nem téveszthető hangulatokat. Az anyjához tér így a gyermek, kit idegenben löknek, vernek, dúdolom magamban meghatódottan ballagva utcáról utcára, hallgatva a fülemnek olyannyira ismerős s olyannyira kedves neszeket, hangokat, amelyek az élet jelenvalóságaként betöltik a falu eleven csendjét. Igen, az anyjához tér így meg a gyermek... Nem mondhatom, hogy hozzám „az idegenben” mostohább lett volna a sors, mint máshoz, aki valami miatt szintén elhagyta a szülőhelyet; a körülményekhez képest inkább kegyes volt hozzám, valamit, persze, mégse pótolhatott; igazán csak itt mosolyoghatsz, itt sírhatsz, motyogom tovább magamban a verset, meghatódva a lét örömétől, a hazatalálás, pontosabban a megérkezés részegítő mámorában. És magaddal is csak itt bírhatasz, oh lélek! Hirtelen elhatározással a Vasút utcából a Halászok, azaz a Vízialom utcájába kanyarodom be, ami tulajdonképpen nem is utca, csak egy girbegörbe házior, hátát a meredek hegyoldalnak vetve, tekintetével az előtte kanyargó eret kémelve. Ebben az utcában laktak Keresztanyámék, épp a vízialom fölött, ami mára, most látom, örökre elnémult. Ha megmarad, már csak azon a nagyméretű kartonon lesz látható, amire egy fényes nyári napon - ilyenek indul ez a mai is - Nagypáti Kukac Péter rápíngálta.

Az utca, illetve a házior végén, ha jobbra kanyarodnék, átkelhetnék az erecske hídján, s körbefuthatnám a Vásárteret - ezen keresztül vágtattunk át kedves fürdőzökhelyünkhöz, a „híd alá”, lázas türelmetlenségünkben, fittyet hányva az utunkba eső felnőttek megbotránkozásának, lerúgtuk magunkról azt az egy szál klottgatyát is, amely nekiszilajodott gyermektestünket fedte, mert nem volt számunkra csiklandóbb élvezet, mint rohanni, futni szűzanya meztelen a víz felé, élvezve a határtalan szabadságot, érezve bőrünkön a forró szél hullámverését.

Most mégsem erre kanyarodom, hanem nekivágok az emelkedőnek, fölkapaszkodom a „hegytetőre”, ahonnan belátni a fél határt, végigballagva egy újabb „félsoron”, az elhagyott házak, a málló kerítésfalak utcáján, a megejtően szép dombhajlatok között, majd leereszkedve a Kálváriáról a kínálkozó utcák közül a Kertsort választom, nem bánom meg, mert a végében, sétám külön ajándékként, tündéri látvány tárul előm. A falu legmélyebb pontja ez, s innen tör fel, ebből a szelíd, tágas völgyből néhány óriási nyárfa, föl, a szédítő magasságokba. Az ég ragyogóan tiszta, fényes. Az ég végtelenségét a nyárfacsoport sötét tömbjével mintha még inkább, már-már az elviselhetetlenségig tágítaná. Beleszédülök. Jó lenne lehanyagolni a fűre, s úgy tekinteni fel a faóriásokra, amelyek ebből a nézőpontból bizonyára még magasabbra nőnének, elérnék az eget, az elérhetetlent. És hallgatni a sűrű nyárfalomb elmondhatatlanul szép „tengerzúgását”. És így aludni el. Olyan közel a földhöz és a hazához, hogy vele eggyé válva. S ebben a pillanatban fönt a domboldalon elbődül, feljajdul egy rádió, nyersen, erőszakosan, idegenül, hangja betölti a völgyet, elnémítja a nyárfacsoport lombjának „tengerzúgását”, átfesti a levegő gyöngyházfényét, ragacsosá változtatja a gyalogösvény lisztporát, idegenn; a honni kerteket. Szanaszét futnak, mint riadt kiscsibék, a krumplibokrok.

A ház felé fordulok, ahonnan a harsány zene árad, s mint aki hirtelen ébred mély álmából idegen ágyban, nem tudom, hol vagyok. Mert az amit az imént láttam, álom volt, álomban jártam odahaza, ezért volt minden olyan szép. A valóság az, amit most látok és tapasztalok. Az ismerős, drága völgybe idegenek költöztek, semmit se hoztak, hozhattak magukkal, csak zenéjüket, muzsikájukat s most, elárasztva vele ezt a völgyet, ebben fürödnek, vigasztalódnak, nem gondolva arra, hogy szokatlan hangoskodásukkal nemcsak a „befogadókban” keltenek riadalmat, de még a „hazai” muzsikához szokott füvekben, fákban s madarakban is. Öt perccel ezelőtt szülőfalum talán legbájosabb pontjára jutottam el - mégpedig szerencsés körülmények között: egy nyári délelőtt selymes napfényében - s ugyancsak itt ért, szinte főbeközlintésként, egy új felismerés: ez már nem úgy a tiéd, ahogy mind ez ideig volt - teljesen és teljességében csak a tiéd, a világ egy kicsi pontja - egy ház, a szülőház udvara, kertje - ahol zavartalanul otthon vagy, miként valaha az anyaölben. Ennek az emléke nem írható le, nem fogalmazható meg, mégis eleve él benned, mint valami alapélmény, amely egy puha kéz és örömtől sugárzó szem simogatását idézi föl benned: önfeledt sütkérezést a lét örömeiben. (Isteni kegyelemnek tartom, hogy hazalátogatásaim szerencsés pillanataiban újraélhetem ezt a zavartalan örömet.) Most ezt kuszálta össze bennem abból a domboldali házból lezúduló idegen muzsika. Szinte futva sietek el a helyszínről, az égisz éri nyárfák alól, amelyek most mintha minden levelükkel tiltakoznának a völgy felborult csendje ellen.

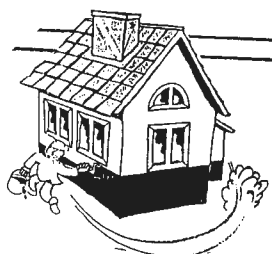
STZR
ELCOM

villamossági cikkek, háztartási készülékek,
alkatrészek eladása

hűtőberendezések javítása
villanyhálózat kidolgozása

Kishegyes, B. Kidrics 40.

024/731-000

KÓKAI BÉLA
KÖMŰVES

Kishegyes, Kossuth Lajos u 1.
Tel.: 731-377

Vállalom lakóházak, gazdasági épületek és más objektumok korszerű építését, valamint régi épületek adaptálását.

Csordás Mihály

Lépés emberarc idők felé

Csakis az jár az eszemben, nem szabadulhatok a gondolat-tól, amely immár majd fél évtizede foglalkoztat sokakat: végül csakis az történhet, amit az emberek akarnak. Lehet olykor az orruknál fogva vezetni őket? Lehet a bolondját járattatni velük, de aztán mégiscsak ők mondják ki az utolsó szót.

Léteznek alapvető törvényei a létnek, amelyek előbb gyengében, aztán erősebben kezdenek érvényesülni: a viszályra serkentő dühöt lelohasztja a gyermekek és unokák iránti aggodalom, a nacionalizmust szétrúgják ágyukban az „ellenséges” fajokhoz tartozó párok, a fegyverre hasaló bumfordi primitívizmust sáros lövészárkaiban felejtü a szárnyait fényben fürdető, magasra röppenő életvágy. Mert hát mondjon ki mit akar, hirdessen bármit, az emberek sohasem a politikától lesznek boldogok, még ha örülni is tudnak egy új megnyilatkozási lehetőségnek, sőt el is kábíthatja pillanatokra őket a véleménynyilvánítás öröme, ami-ből persze semmi haszon, mert ahol mindenki beszél, az általános hangzavarban legjobban éppen az okos és csendes szó vész el. Higgadságra és kristálytisztá józanságra lenne szükség sokkal inkább most az új esztendő küszöbén; csakis ezek révén hozha-tók rendbe vagy javíthatók valamelyest a dolgok. S az igazság-hoz tartozik, hogy tulajdonképpen mindenki pontosan tudja is, mit kellene tenni, hiszen nem boszorkányság kitalálni, miként lehetne előbbre jutni, nagyon szívós munkával, egymás megbec-sülésével, békével.

Csak hogy ehhez féken kellene tartani a vad indulatokat, ella-zítani a pattanásig feszülő idegeket, s olykor segíteni is azokon az egyszer embereken, akiknek az „érdekében” annyit ágálunk. Igen valahogy így lenne jó átlépni az 1998-as esztendőbe, annak a biztos tudatában, hogy ha apró méreteket is, de előbbre léptünk, nem pedig hátra, mint annyiszor már. Amúgy minden rendben lenne, a természet végzi a magáét (ha nem avatkozunk bele működésébe), a kisemberek törődnek a maguk dolgával ha nem zavarják össze őket hülyeségekkel, s növekednek az új nemze-dékek tagjai, akik tisztességesen óvodába, iskolába, egyetemre szeretnének járni, s azután hasznos tevékenységet kifejtteni egy rendezett világban.

Rendezzük hát ezt a világot, amennyire tőlünk telik, ne vállaljunk többet, mint amire képesek vagyunk. Egyetlen lépés előre többet segít az utódokon, mint száz ígélet helyben topogásból. Hadd biztassunk hát: lépünk át a gondok nyikor-gó kapuin az új időbe. Formáljuk át emberarcúvá, hogy jól érezhessük benne magunkat.

SSR „ALFA” Fűrésztelep

Tulajdonos: Tumbász L. Tibor

Telefon:

Munkahelyen: 024/730-749

Lakás: 024/730-797

Gobby Fehér Gyula

Hazatérő

Mindenkiben ott lapul egy kisgyerek. Még akkor is, mikor egyre gyakrabban érdeklődik a nyugdíjbavonulás szigorodó föltételei után. Ez a kisgyerek kíváncsi és hiú. Számolja, hogy kitől kapott karácsonyi üdvözlőlapot, rendezgeti a színes ké-pecskéket az asztalon, nohogy tudja tudja, hogy nemcsak azok szeretik, akik rászánták magukat az írásra, és nemcsak azok gondolnak rá, akik föl is dobták a postán a levelet. Ilyenkor ősszel ez a kisgyerek mindig vár egy levelet. Otthon-ról. Azt várja, hogy hívják. És képes fintorogni, mikor ez a levél elmarad. Pedig voltak évek, voltak kihagyott esztendő-k, mikor nem jött otthonról levél. Mert nem volt olyan ember, aki megszervezte a találkozt, mert nem volt fűtés a szövet-kezeti otthonban, mert nem volt pénz egy közös vacsorára, mert olyan volt a helyzet, hogy senki sem tudta mi lesz holnap. Úgy nem is írtak a szeretszéledt gyerekeknek. Otthonról. Pedig azok várták ezt a levelet. Akárhol is vannak. Ezt a hazaváró, hazainvitáló, otthont ígérő levelet.

Nos, a posta most szorgalmas volt. Megkaptam a kishegye-siek hazaváró levelét. Remélem, megkapták a többiek is, akik Németországban, Kanadában, Szabadkán, Budapesten, Bel-grádban vannak. Néha nem is olyan könnyű hazajönni. A távolság miatt, a munka miatt, az unokák miatt, a betegség miatt. De a világban szétszéledt gyerekek mind megörülnek a hazaváró levélnek. Egy kis múlt, egy kis szeretet, az össze-tartozás érzése, egy kis bizalom, egy kis biztatás van ezekben a levelekben. Ígélet is, hogy még számon tartanak. Felhívás is, hogy számítanak rád. Elismerés is, hogy értékelnek. Kére-lem is, hogy figyelj a közösségre. Ilyenkor sok helyütt örülnek a régi kishegyesi gyerekek szerte a világon. Ilyenkor sok helyütt készülnek haza. Gondolkodnak rajta, mit lehet aján-dékba vinni. Önmagukon kívül. Milyen hírt, milyen ered-ményt, milyen ígéretet. Ez a levél sokszor szebb, mint a gyakran kézbevert tarka karácsonyi üdvözlőlapok. Legalább is fölért némelyikkel. És persze más is. Az otthon üzenete. Iga-zolása, hogy még van otthonod. Egyben biztatás is, hogy továbbra is érdekében cselekedj. Mintha figyelő szemek kí-sérnék utadat. Mintha mindig tudnád, kért dolgozol. Mintha akkor is otthon lennél, mikor távol vagy. Sok mindent jelent egy ilyen hazaváró levél. De mindig drága kincs, aminek megörülnek a távollevő gyerekek, és büszkén teszik ki maguk elé az asztalra. Mintha gazdagabb lenne az ember, ha valaho-va hazavárják.

foto
szanji

Kishegyes, Tito M. u. sz. n. 730-730
Topolya, Tito M. u. 49. 711-664

Műtermi és esküvői fényképezés,
igazolványképek gyors kidolgozása,
reklámfotózás, iskolai tablóképek
és albumok készítése.

Névjegykártyák, meghívók,
öntapadó matricák,
reklámtablák készítése.

Bélyegzőkészítés, porcelánképek,
fénymásolás

Virág Gábor

Kishegyes gazdasági és népességi viszonyai a török hódoltság korában

A mohácsi vész után Kis- és Nagyhegyes falvak teljesen elnéptelenedtek, azt azonban nem tudjuk, hogy pontosan mikor. Az elnéptelenedés tényét a szegedi nahije 1553-54. évi török adóösszeírása megerősíti, hiszen a két falu ekkor a szegedi szandzsákhöz tartozott. A török kézirat a szegedi szandzsáknak a mohamedán időszámítás szerinti 961. évet (1553. dec. 7.-1554. nov. 26.) jelöli meg címében a lejegyzés időpontjául. Az adóösszeírást a végzetes következményekkel járó 1552. márciusi, a történelemben „szegedi veszedelem” néven ismert események előzték meg. „Tóth Mihály nevezet tudomány nélkül való, de bátor magyar tiszt Castaldusnak engedelméből, titkon a Szögedi várban fekvő török őrizetre ütött.” A lázadás kezdeti sikert hozott, de a törökök segítségére előrenyomuló hadsereg elől a röszei lakosok Hegyesre menekültek. Az adóösszeírás név szerint is feljegyezte ezeket az új hegyesi lakosokat: „Hegyös faluból: Reszke ideszökött, tartozik a nevezetthez (Reszke girifte, tabi-i mezsure). Hegyös János, Hános György, Szabó Bálint, Bors László, Balog Benedek, Kis Demetri, Dola Demetri, Apor Balázs, Kiszács Imre, Karancsi Tomás, Tót Fábiján, Csiszán Benedek, Tót István, Tót Pétör, Vida Demetri, Ürü Anborus, Sente Máté, Tót Demetri, Buza Baláz, Adófizető (hane):?” Az új adófizetők a 960. évben (1552. dec. 17.-1553. dec. 7.). Bondó Máté, Vár Pétör, Adófizető (hane): ?” A lakosairól az összeíró megjegyzi, hogy Reszkére szöktek, valamint azt, hogy a falu már korábban is lakatlan volt. Ennek oka pedig nem más, minthogy az ide menekült röszeiek a veszedelem elmúltja után visszaszöktek korábbi lakhelyükre. Úgy alig néhány év eltelté után ismét lakatlanná vált a falu.

A közhiedelmet -, miszerint a török hódoltság elnéptelenedést jelentett - meg kell cáfolnunk, a töröknek ugyanis érdekében állt a lakatlan falvak betelepítése hiszen a katonaság átvonulása, ellátása, a szállítás megkönnyítése, egyszóval a gazdaságpolitika egyenesen megkövetelte azok betelepítését. Úgy került betelepítésre a két Hegyes is. II. Szelim szultán (1566-1574) rendeletére a szegedi szandzsákban a már meglévő nahijék mellé még két új járást szerveztek: a bajait és a szabadkait. Kis és Nagyhegyest az utóbbihoz sorolták be. Az 1570-es, majd az 1578-as török defterek közlik az új telepések névsorát; az újonnan érkezettek - a nevük után ítélve - szerbek voltak: Kishegyes lakosai 1570-ben, 6 ház: Drasa Panicsa házas, fia Matuylo, legény; Vuka Yovan házas; Dragoye Vuksan házas; Radiboye Isztoykov házas, fia Vukdrag, legény; Dragas Radoye házas, testvére Draguylo, legény; Vladiszláv Doszlics házas. Nagyhegyes lakosai 1570-ben, 11 ház: Petre Radoszav kenéz, házas, testvére Gyorgye, legény; Sztoye Radoszav házas, fia Szladko, legény; Granics Filip házas, testvére Ranko, legény; Vuka Milovanics házas, testvére Dragity, legény; Petre Marko, házas; Filip Vuka házas, testvére Mirkovan, legény; Radoje Yanity, házas, fia Uros, legény; Vukdrag Vukman házas, fia Ranoko, legény; Radoye Vukin házas, fia Damyan, legény; Radoye Radoszav házas; Sztayan Yakov házas.

A nyolc évvel későbbi összeírás tanúsága szerint mindkét falu lakossága gyarapodik: 1578-ban Kishegyesen 19, Nagyhegyesen 16 ház van. Az összeírás tanúsága szerint Kishegyest a következők lakták: Matuylo Drasa kenéz, házas, fia Grobacs, legény; Vuycsa Pribity házas; Damyan Yovan házas; Radiboy Dragoye házas, fia Pavko, legény; Radiboye Isztoyanov házas; Dragoye Nikola házas, fia Petar, legény; Dragisa Radics házas;

Acsonkoye Nikola házas, testvére Vuycsin, legény; Vuka Radics házas; Lazar Szelak házas, fia Milos legény; Nikola Banity házas; Milava Gyuraty házas, fia Acsonkoye, legény; Vukdrag Doszics házas; Vladiszav Raity házas. Nagyhegyes lakosai 1578-ban: Rayak Vukasin kenéz, házas, fia Prodán, legény; Radoye Yanity házas, fia Uros, legény; Vukdrag Vukman házas, fia Ranoko, legény; Vukoye Sztaniszlav házas, fia Radoszaáv, legény; Ranity Milin házas; Peter Marko házas; Szubota Radoszav házas, fia Szladovi, legény; Vuycsa Marko házas, fiai Damyan, legény; Rado Radics házas; Isztoyan Yakov házas; Yovan Petre házas; Bogoye Miloszav házas, Radovan Rádics házas; Mihaylo Mati házas, Rayak Milko házas; Acsonko Doszlics házas, testvére Yovan legény; Radoye Vukasity házas, fia Damyan, legény; Ognan Isztoyan házas. A két összeírásból kitűnik, a defterek csak a családfi nevét és a családfővel együtt lakó nős vagy nőtlen fiúgyermeket vagy a vele egy kenyéren élő házas vagy nőtlennek maradt fiú testvér keresztnevét jelzik. A fehérnépet nem tartalmazzák az összeírások, mégis messzemenő következtetés vonható le belőlük a lakosság számát illetően. Ha az akkor átlagos 5-7 létszámú családot számítunk, akkor 1570-ben Kishegyesnek kb. 40, Nagyhegyesnek 80, 1578-ban az előbbinek 120-130, az utóbbinak 100-110 lakosa lehetett.

A százötven éves hódoltsági időkből mindössze két részletes adóösszeírást ismerünk ma, ezekből mégis sok mindent megtudhatunk a két település Kis- és Nagyhegyes egykori termelési viszonyairól. Az 1570-es és 1578-as defterek közlik a beszédett adóról, terményjárandóságokról minden lényeges tudnivalót, így fontos következtetéseket vonhatunk le azokból. Előjáróban azonnal ki kell emelni, hogy a hódoltság ellenére jelentős fejlődésről tanúskodnak ezek az összeírások.

Az 1570-es összeírásból messzemenő következtetéseket vonhatunk le magunknak a két falu gazdasági életéről. Pontosán megállapíthatjuk, mert ismerjük az adófizető házak számát, egy-egy család milyen és mennyi adót fizetett a töröknek. Egy család tehát a következő adónemeket fizette: kapuadó 50 akcse; Búzatized kilánként 14 akcse; kétszeresbúza és árpatized kilánként 8 akcse volt. A juhadó darabonként 1 akcse, méhkastized kaptáronként 2 akcse; káposzta és kender-, hagyma- és fokhagymatizedet csak akkor fizették, ha az árut piacra vitték; bosztánkert illeték 10 akcse, tűzifa- és szénatized 50 akcsa, 1577 után azonban 60 akcse volt; az egy esztendőnél idősebb sertések után két akcsét fizettek darabonként.

Mezei kártételt, menyasszony és hordó utáni illeték is volt. Mivel csak jelentéktelen mértékben foglalkoztak bortermeléssel, és azt máshonnan szállították, ezért 1570-ben nem fizettek hordóilletéket. Csak az 1578-as összeírás jelzi, hogy Kishegyes falu 19 adófizető háza 20 pint musttized után 80 akcsét fizetett.

Az adóösszeírásból rekonstruálhatjuk a két Hegyes 1570. évi gazdasági eredményeit. 1570-ben a hat kishegyesi család közül öt fizetett kapuadót, mert a falubíró, a kenéz mentesült ennek fizetése alól. Ez a tény arra vall, hogy a falunak, mint látni fogjuk mindkét falunak volt bizonyos „önkormányzata”, a falubíró, a kenéz végzett bizonyos „adminisztratív teendőket”, ezért nem fizetett kapuadót. Ezt a fajta kötelezettséget, a kapuadót évente két részben, Hazir napkor (Szent György nap - április 24.) és Kászim napkor (Szent Demeter napja, október 26.) szedték, s az összege megegyezett a fejadóval, vagyis 50 akcse volt. A tizenegy nagyhegyesi család közül nyolcan fizettek ebben az évben

kapuadót. Az összeírás közli a nagyhegyesi kenéz, falubíró nevét, ez Petre Radoszáv volt. Az azonban nem világos, hogy ki a másik két kivételezett család, akik mentesek voltak a kapuadó fizetésétől. A szedett tizedből könnyen kiszámíthatjuk a terményeredményeket is, 1570-ben a kishegyesiek 700 kila, kb. 215 métermázsa; a nagyhegyesiek 240 kila, kb. 74 métermázsa búzát termesztettek. A kétszeresbúza (a búza és a rozs kevert vetése) és az árpatedet együtt adja meg az összeírás, így azt csak együttes eredményben tudjuk kiszámolni. Kishegyesen 400, Nagyhegyesen 130 kila termett, ez mai eredményre átszámítva, 123 illetve 40 métermázsa terményt jelent. Termesztettek textilműveket: kendert és lent, hiszen tizedeltek utána.

A konyhakertészettel is foglalkoztak, mert ezekből is járt tized a földesúrnak. A bosztánkertek utáni illetékből pontosan felmérhetjük azok nagyságát. A konyhakert egy dönüm terület volt, ez után 4 akcset fizettek. 1570-ben a kishegyesiek akcse illetéket fizettek összesen a bosztánkertek után, ez 2,5 dönüm. Egy dönüm 261 négyzetöl, azaz 939,6 m². Tehát a kishegyesiek bosztánkertjeinek területe 2349 m², ez még fél katasztrális hold sincs. A nagyhegyesieknek 4 dönüm bosztánkertje volt, ez 3758,4 m², holdban számolva kb. 0,7 katasztrális hold.

A növénytermesztés mellett aránylag jelentős helyet kapott a gazdasági életben az állattenyésztés. A jószágért darabonként kellett fizetni, a juhok után egy akcsét. 1570-ben 160 juhuk volt a kishegyesieknek, a nagyhegyesieknek jóval kevesebb juhok volt, mindössze 70. A sertés nem lehetett népszerű, mert 1570-ben a kishegyesieknek 4, a nagyhegyesieknek 8 disznajuk volt, ugyanis az egy esztendőnél idősebb sertésért 2 akcsét kellett fizetni. A méheket kaptáronként számolták, ami két akcsét jelentett, így a kaptárak száma a fizetett illeték fele lehetett Kishegyesen, összesen 8, Nagyhegyesen pedig 7.

A tűzifa- és szénatizedet minden adófizető család fizette. A határbeli rétek és favágóhelyek használatáért tartoztak ezt fizetni. 1570-ben Kishegyesen öt, Nagyhegyesen nyolc család fizette. A fentiekén kívül bizonyos mezeti kártételt és a menyasszonyi illetéket, a kishegyesiek 72, a nagyhegyesiek 97 akcset fizettek. Az 1578-as összeírás a lakosság számának növekedését bizonyítja. Az összeírt adatok ismét lebonthatók tényleges gazdasági eredményekre.

A lakosság névszerinti, valamint a kapuadóból egyértelműen megállapítható, nyolc év alatt a két falu lakossága megháromszorozódott. Mindez nagyarányú betelepítésre vall, ami elsősorban délszláv etnikumot jelent. A gazdasági élet mutatói is ezt igazolják, bár Kishegyes terményeredménye az 1570-es évhez viszonyítva 62, a kétszeresben pedig 31 métermázsa visszaesést jelent, a nagyhegyesiek viszont búzából 311, kétszeresből 536 métermázsaival többet arattak le földjeikről. Ugyanakkor minden másban jobban az eredmények, elsősorban az állatok száma nő, ami talán magyarázatot ad a terménycsökkenésre. Gy tűnik, a kishegyesiek az állattenyésztésben látták a „jövőt”, arra fektették a fő hangsúlyt, számítva a szomszéd falu, Nagyhegyes esetleges terményfeleslegére. A mezőgazdaságban új haszonnövények jelentek meg: len, meg kertészeti kultúrák: répa, lencse, borsó, nohud (csicseri borsó), bakle (lóborsó), amik gazdagították a terményskálát, meg bővítették az élelmiszerválasztékot.

Must tizedet azonban csak a kishegyesiek fizettek, a meredekebben dombos talaj jobban kedvezett a szőlőnek, mint a nagyhegyesiek enyhébb emelkedői, amit azonban jobban kihasználhattak, ha legelőnek hagyták meg a földet. A későbbi korokból származó térképeken feltüntetett szőlők is ezt igazolják, ti. azok közelebb vannak a Kishegyeshez.

Az 1578-as összeírás szerint 19 adózóház volt Kishegyesen, Nagyhegyesen pedig 17. Ebben az évben kb. az előbbieknél 153, az utóbbiaknak 385 métermázsa búzájuk termett; ugyanak-

kor kétszeres búzából s árpából 92, illetve 576 métermázsa takarítottak be. A maguk termelte borból nem sokat fogyaszthattak a kishegyesiek, hiszen mindössze kb. 320 liternyi mustot szüreteltek, Viszont a hordó- és egyéb illeték arra volt, hogy volt belőle bőven „behozatal”. Megszaporodtak a juhok, a kishegyesieknek legalább hatszáz, a szomszéd falunak 456 juha volt, a sertések száma 75, illetve 100 körül mozgott. Ez is látszik igazolni az utóbbiak „földmvelés” irányultságát. A mézet ugyancsak szerethették a nagyhegyesiek, hiszen száz kaptár méhük volt, a kishegyesiek azonban nem voltak ilyen édesszájúak, hiszen a méhkasok száma mindössze tizenöt volt.

Bizonyos ingatlan forgalom is létezett, talán házat adhattak, vehettek, mert 15, illetve 26 akca illetéket fizettek forgalmi adóként. Az utolsó tétel a legérdekesebb, egyben legtalányosabb. Kishegyesen a mezeti kártétel, büntetéspénz, menyasszony és hordóilleték 567 akcse, a másik Hegyesen pedig 800 akcse. Pontosán nem bonthatjuk összetevőire, de egy feltevést megkockáztathatunk. Ebben az összegben a legnagyobb hányadot, kétséget kizáróan a menyasszonyilleték, magyarán a házasságkötés után fizetett járandóság adja. Ez is bizonyítja a fent már kiemelt megállapítást: nő a lakosság száma, ami részben betelepítést, részben pedig a nyolc év alatt felcseperedő és ifjúvá érett gyermekek összeházasodását is jelentheti. Ennek a tételnek másik jelentős hányada a hordóilleték. A két összeírásból látható, hogy csak 1578-ban fizettek mustilletéket, azt is a kishegyesiek. Az itt szüretelt szőlőből elég gyéren csordogált a must, alig 320 liternyi, így „behozatalra” szorultak, ugyanis csak akkor tartoztak a hordóilletéket fizetni, ha bort hordókban más helyről szállították, és a saját házukban fogyasztották. A borfogyasztás még nem jelentett alkoholizmust. A magas talajvíz rossz ivóvizeket eredményezett, ezért borral helyettesítették azt, ami még mindig egészségesebb volt, mint a fertőzött víz. A falvak határában telepített szőlők a későbbiek során sokáig részben e célt is szolgálták.

Az összeírások, láttuk a tizedet természetben és készpénzben is kimutatják, a tizedelés mégis természetben történt, hiszen a török katonaság ellátását biztosítani kellett. Voltak olyan kádik, mint amilyen a szegedi is, akik pénzben szedték a tizedet. Ezért a szultán 1577-ben rendelettel tiltotta meg az effajta tizedelést. Végezetül tegyünk egy próbát. Kísérjük meg a tizedelés után megmaradt búzatermést, természetesen csak elméletben, lebontani egyéni fejadagra. Mennyi maradhatott fejenként kenyérre. Kishegyesnek 1570-ben kb. 40, 1578-ban 130 lakosa volt, azt jelenti, hogy első esetben fejenként 5 mázsa, a második esetben 1 métermázsa búza jutott egy-egy főre. Természetesen itt fel kell számolnunk még a vetőmagot is, amit ki kell vonni a fenti összegekből. Megállapíthatjuk, míg 1570-ben bőségesen elegendő volt a kenyérgabona, sőt felesleg is volt, ha egy főre 2,5 mázsa fejadagot számolunk, addig 1578-ban bizony szűkölködtek kenyérben a kishegyesiek. Nagyhegyesnek 1570-ben 80, 1578-ban pedig kb. 110 lakosa volt. Ha fejadagra lebontjuk a búza mennyiségét, akkor a következő eredményt kapunk: az összeírás első évében egy főnek évi 45 kilogramm búza jutott, míg a 78-as évben 4,87 métermázsa, ami azt jelenti, hogy 1570-ben szőkösön jutott kenyérrevaló, míg a következő összeírásakor abból bővében voltak. Természetesen még a vetőmagot is le kell ebből vonnunk. Az összeírás - bár nem bontja tételekre - jelzi a kétszeresbúza és árpa mennyiségét. Tudnunk kell, őseink nem voltak túl igényesek, így a tavaszi vetésben elvetett búza és rozs keverékét, a kétszeres búza lisztjéből sütöttek kenyeret. Lévnél keverék vetőmag, az egyik mindig termett, így biztosítva volt a kenyérnek való. A tisztabúza inkább piacra került. Meg ha más nem volt, akkor árpaliszttól sütötték a kenyeret.

Hírek

Igaz, 1998-at írunk már, de szívesen emlékezünk a szerény puttonyos Téalapóra, aki 1997 decemberében meglátogatott és megajándékozott bennünket. **g**

Péntek 13-a, ki mondja, hogy szerencsétlen nap? Hangulatossá farsangi napot - mulatságos délelőttöt tartottunk iskolánkban. Az ötletes álarok kavalkádjában igazán jól éreztük magunkat, játszottunk, táncoltunk - egyszóval jó volt a szürke hétköznapi tarka ünnepe. A legötletesebb „farsangiakat” szerény ajándékkal jutalmaztuk. Kár, hogy nincs több öröm, hangulat, jókedv a többi napokon is. Vagy csak rajtunk múlik? **g**

Izgalommal, lelkesedéssel készülünk a már hagyományosá vált községi vetélkedőre - matematikából, magyar nyelvből, fizikából, kémiából, biológiából, idegen nyelvből, földrajzból, történelemből, informatikából, szerb nyelvből, technikából, testnevelésből, de sor kerül az énekkarok vetélkedőjére is. Iskolánkat tanulóink legjobbjai képviselik. Reméljük, sikeresen.

ÜZEN AZ ŐSZI FALEVÉL Egy harmatos őszi reggelen iskolába indultam. Elébe fordult egy rozsdavörös falevél. A bágyadt napsugár már csak nehezen tör át a felhők közül. Hallani lehet a beszédes kukoricalevelek hangos susogását. A letört, száraz ágra harmat száll. A diófák elengednek egy-egy levelet, az avar alól kikandikál a bohócruhás sündiszón. A nap könnyű gúnyját megtépték az ős csahos szelei. A tavasz és a nyár vendégei: a villás farkú fecske, a kelepelő gölya elrepülnek. Beérnek a gyümölcsök, az alma, a dió, a szőlő. A táj sűrű ködfátyolba burkolódik. Kinyílnak a pincaajtók. A szőlősgazdáknak résen kell lenniük, hogy idejében leszüreteljenek, mert könnyen megelőzhetik őket a szőlődézmáló darazsak. A szorgos emberek megkezdték a munkát a határban. Török a kukoricát, vetik a búzát. Az őszt a leggazdagabb évszak. Számomra a tél közeledtét üzeni az őszi, aranylós falevél.

Holló Zsuzsa 4. b. osztály

TÉLI MURI Télen van a nagy muri: A hó csata. Ez nagy buli. Akit ér a hógolyó, elterül, mint most kis Jankó. Csak én építkezek fedezéket, mert tudom, hogy ez sokat érhet. Nem talál el, hű, de jó! Ha repül, ha száll a hógolyó.

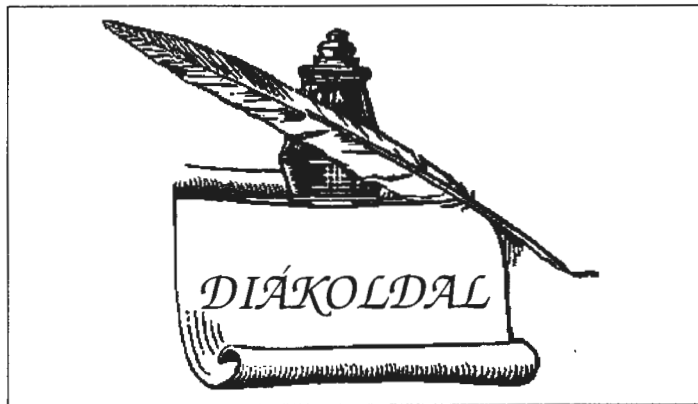
Jónás Zoltán 4. b. osztály

Kedvenc állatom

A tizedik születésnapomra csodálatos ajándékot kaptam Héditől. Egy gyönyörű kiscicát. Nyomban elhatároztam, bármennyire is ellenkezik majd szüleim, a szobámban fogom tartani. Mivel két napig nem győztem utána rakodni, a harmadik éjszakát már a szabadban töltöttem. Reggel bekönyörögte magát az előszobába és ez lett azóta az állandó lakhelye. Ma is felemelő érzés, ha meglátom azt az aranyos fehér szőrcsomót az iskolából hazatérve. Minden gondom, bajom elfelejtem, ha belenézek hatalmas zöld szemébe, mely vidáman csillog a fekete monokli alatt. Csak a természetével van egy kis gondom néhanapján. Ugyanis még mindig csak egy arasznyi és bárhol a szobámban pillanatok alatt el

tud bújni, és akkor menthetetlenül rendetlenséget tesz ételmaradékot kap édesanyámtól, aki minden étkezésemkor figyelmembe ajánlja, hogy most már fogytán a türelme és ha továbbra is neki kell etetnie, hát az lesz szegény Hóbagoly sorsa, hogy a határban végzi elhagyatottan. Nemcsak édesanyám, de a kutyánk is ellenségei közé tartoznak. Csak hogy Rex ellen kidolgozott haditerve van, legelőször fúj rá, mint valami gőzmozdony, ha ettől nem ijed meg, akkor pedig nem rest karmai élességét Rex bőrén kipróbálni. Azért szeretem, mert mikor a leckémet írom, nagy sunyian rám les az ajtó mögül és besompolyog a szobámba.

Szabó Ildikó 4. a. osztály

Az én barátom

Az én barátnőm neve Tóth Anikó. Öt éve találkoztunk először az első osztályban, s azóta elválaszthatatlan barátok vagyunk. Alacsony, barna hajú és szemű lányka ő. Humorból nála nincs hiány. Annyi viccet tud mesélni, hogy estig lehetne hallgatni, s ha mókáról van szó, nem marad ki belőle. Nem az a kimondott „pukkancs”-típus, de ha néha fel is húzza az orrát, a haragja fél óránál tovább nem tart. Jó tanuló. Akármikor, akárhol, ahogy és amikor csak tud, segít. Feleléskor - ha csak módja van rá - mindig sűg. A fukarság nem jellemzője. A legkisebb darab csokoládét is kettétöri, s a felét nekem adja. Ha én vagyok rá mérges (igaz, ez ritka), csak szól néhány kedves szót, s a haragom elszáll. Amikor elpanaszolom neki, hogy mi a bánatom; például összevesztem hugival, és anyu ilyenkor mindig azt mondja, hogy te vagy a nagyobb meg az okosabb, hagyd rá; ő megvigasztal, hogy ez náluk is így van. Ha elmegyek hozzájuk, terül asztalkámmal vár. Keményfej, mert ha valamit a fejébe vesz, arról emberfia le nem beszél. A múltkor például olyan bogara támadt, hogy neki pinytyek kellene, s addig rágta az apja fülét, míg meg nem kapta a parányi madárkakat. Örülök, hogy ilyen barátnőre találtam, s bár messze lakunk egymástól, gondolatban mindig együtt vagyunk. Nagyon szeretem őt.

Kiss Tímea 5. a. osztály

A pórul járt rigó - alias én

Hol volt, hol nem volt, sűrű tölgyerdő végén és a fenyőerdő elején, élt az énekes rigócsalád: rigó mama, rigó papa és az öt rigófióka. Amint a kis csemeték felcseperedtek, azaz szárnyra keltek, a szülők beírták őket a zeneiskolába. Az öt fióka koratavasszal az erdei zeneiskola énekszakán, a füttyögő tagozaton találta magát. Ott voltak a

cinkék, vörösbegyek, csalogányok, pacsirták, sárgarigók, megszámolni sem lehetett, hányféle fióka tanult ott. Igen ám, de az egyik rigónak nem tetszett sem a csivitelés, sem a trillázás, de még a skálázást sem szerette. Úgy, amikor csak tehetett, állandóan lógott az órákról. Nem is tanult meg semmit. A tanév végén azt mondta, hogy jeges vizet ivott a magas bérceken, azért fátyolos a hangja. Rekedten elcsipogta a vizsga anyagát, és kapott egy átmenő osztályzatot. Az erdei kórusnak sem volt a tagja. A kis rigó valójában nem is tudott énekelni. Seppgett, csattogott, hörgött és rikácsolt, ezért a társai kicsúfolták. Bánatában elrepült az erdő mélyére, ahol iskolás gyerekek csúzlival és kövekkel a kezükben figyelték a kornyikálását. Arra az elhatározásra jutottak, hogy móresre tanítják. Egy parányi kavicsal tollon billentették. Azóta a mi kis rigónk szorgalmasan gyakorol az énekórákon, és egyre szebben trillázik.

Linka Miklós 5. a. osztály

Itt játszott Nemecsek Ernő

Nemecsek számára minden volt a grund. A haza, a játszótér, a gyűlések színhelye. Tagja volt a Gittegyületnek. Csak itt számított valakinek. Az egyetlen tikkár volt, a grund többi játékában csak közlegény. Egyedül ő és Hektor volt közlegény. Vagyis csak ő, mert Hektor inkább harci kutyának számított. Szegény családból való, alacsony, vézna fiú volt Nemecsek. Engedelmesen követte Boka és barátai parancsait. Kezdetben gyáva és bizonytalan, majd később bátor és önzetlen lett. A grund nagy, beépítetlen telek volt. Elöl pusztaság, hátul farakások sorakoztak, melyeket átalakítottak erdőökké. Köztük nehéz volt elmenni. Labirintusra emlékeztetett. A fiúk néhány erődre kiszögeztek egy-egy piros-zöld zászlót, melyek közül egyiket elvitte Áts Feri. A Vörösingesek szerették volna megkaparintani a grundot, mert „labdaterületre volt szükségük”. Ők ugyanis a Fűvészkertr urai voltak, s ott nem tudtak labdázni. Itt folyt le a háború is, melyben a Pál utcai nyertek. Ennek a játékháborúnak egy valódi áldozata lett: Nemecsek Ernő. Ilyesmi lehetett a grund, és aki ott játszott: Nemecsek.

Dancsó László 6. a osztály

Buck, édes Buck

- Sikerült! - kiáltottam fel, amikor Buck célba ért a szánnal. - Kiskutyám, sikerült, sikerült! Mindketten boldogok voltunk, s a szeretet, amit Buck iránt éreztem, határtalan volt. Nem lehet szavakba foglalni. Már kevés volt a szó, a becézgetés, nem ért fel mindazzal, amit iránta éreztem, s az a melegség sem, ami akkor ébredt bennem. Ahogy én, úgy Buck is boldog volt. A tömeg lassan szétszéledt, de a kutya és én mozdulni sem tudtunk. Óráknak tűnt, míg Buck megindult felém, s én öfelé. Nyakamba ugrott, s piros, áthűlt arcomat nyalogatta. Erősen magamhoz öleltem, és a fülébe

súgtam: - Buck, köszönöm neked, köszönöm, hogy mindezt megtette értem! S mint a kisgyerekek, játékba kezdtünk, játékba, mely a boldogságunkat tükrözte. A hófedte messzeségben már lenyugvóban volt a nap. A tengerké égboltot néhol sötét, komor felhők takarták el. Hamarosan feltámadt a szél, de mi ebből semmit nem éreztünk. Buckkal együtt néztük a naplementét, miközben a szél sapkám bojtjával játszadozott. Kinn ülünk, míg az ég magára nem öltötte fekete fátylát.

Tóth Anikó 5. a osztály

GYERMEKKOROM TÜKÖRCSEREPEI

Most is szívesen emlékszem vissza a régi időkre. Olykor becsukom a szemem, és próbálok egy-egy emléket elkapni.

Három éves vagyok. Az ágy alatt kuporgok, félek a Mikulástól. Kint tombol a hóvihar, néha oda-odakap az ablakpárkányra, majd tovább suhan. A párkányon egy pár fényesre tisztított cipő ásít. A szívémben égő vágy, hogy megleshessem a Mikulást. Nem sikerül.

Most másik kép merül föl. Az első családi nyaralás Siófokon. Én csónakban, szőzi hajamat a szél borzolja. Boldog vagyok. Esti séta a fák alatt, kis szívem kalimpál, hisz apu, anyu és én nyaralunk.

Egy újabb villanás. Kis baba-holmik, pelus, puha babacipők. Öcsikét hozott a gólya. Felhőtlen boldogság. Rám mosolyog, puha kezecskéivel megsimogat. Boldog vagyok, öcsém van.

Most egy őszi nap rémlik fel. A szél fúj, fölkapja a leveleket, és viszi, viszi. Apu sír, könnyei az arcát mossák. Meghalt a nagyapám. Egy koporsó, és utána csak a föld. A mindent betakaró fekete föld.

Tavasza van. A fák virágait bontják, édes illat kering. Zümmögő bogarak ezrei rajzanak mindenütt. Szomorúság és bú a családban. Anyu reszket. Apu a fronton van. Nem értem, nem értem, mi történik! Anyu, gyere, gyere, ne sírj!

És ennyi eddigi rövid életem egy-egy felvillanó képe, amit egyszer szomorúság, másszor öröm kísért. Nem tudom, mit hoz a jövő, csak azt tudom, ami most van, és ami elmúlt.

Gombár Judit 8. osztály

Ha költő lennék, megénekelném

Ha költő lennék, megénekelném az élet dalát. Az egészet egy kosárba tenném, és elraktároznám.

Ha költő lennék, megénekelném a szépség illatát. Értékelni nem lehet, ez a legszebb kifejezés hajdanán.

Ha költő lennék, megénekelném minden ember óhaját. Béke volna csakis, megőrülne annak sok ember ám.

Ha költő lennék, megénekelném a bánat bánatát. S ha varázsló volnék, mindent elvarázsolnék.

Ha költő lennék, megénekelném a vágyaimat. Mindet könyvbe írnám, és védelmezném az életem árán.

Ha költő lennék, megénekelném milyen az élet. Van benne jó is, rossz is, nekem jó, ezt válaszolnám.

Ha költő lennék, megénekelném a dal szimfóniáját. Játzanék a hangokkal, mulatságos volna ma már.

Ha költő lennék, megénekelném a vándorutamat. Járkálnék a világban, s e dolgokat végiggondolnám.

Ha költő lennék, megénekelném a költők dalát. Ez volna a himnusz, mondanám.

Ha költő lennék, megénekelném az élet értelmét. De nem vagyok költő, majd egyszer, tán.

Dudás Attila 7. b osztály

RESTAURANT MALI IDŐS-KISHEGYES
(024) 730-456
Sógor
CAFFE MOTEL^{YU}

Tul. Gyorgye Milosevics

Kishegyes, Tito marsall u. 45.
Tel.: 730-456

Állandó nyitvatartás, finom ételek,
bő választék, kedvező árak,
gyors kiszolgálás
300 férőhelyes, impozáns
kerthelyiségünk lakodalmak,
bankettek rendezésére ideális!

KÉZILABDA

Tovább kell folytatni az elkezdett munkát!

Kishegyesen nagy hagyománya van a női kézilabdának. Ez a klub érte el a legnagyobb sikert is csapatjátékban, hiszen hosszú évekig a vajdasági ligában játszottak. A pénzügyi összeomlás és a nagy infláció idején megszűnt a csapat, majd újra kezdték a munkát és jelenleg, a bácskai ligában játszanak. Az őszi idényt nagy tervekkel kezdték, mert az alapozáson - amikor a lányok jórészt idehaza voltak - az első hely megszerzését tűzték ki célul. Szeptemberben, a tanév megkezdésével a lányok nagy része városba ment középiskolai tanulmányai folytatására, így heti egy edzéssel már nem lehetett a kitűzött célt elérni. A bajnokság hajrájában háromszor kaptak ki, ebből két vereség elkerülhető lett volna. A liga egyik legfiatalabb csapatai közé tartoznak és ezért fejlődésre és nagyobb tapasztalatszerzésre adottak a lehetőségek.

Világos Ibolya, Világos Mihály, Pecze József, valamint az eddigi szponzoraink Milosevity Gyorgye és Sipos Imre támogatásával Glazer Jovan edző kitaró és szorgalmas irányításával dolgoztak a lányok. Több esetben igénybe vették a szülők segítségét is, amikor vidéki mérkőzésekre utaztak. A csapat színeit 1997-ben a következő játékosok védtek: Herbut Karolina, Magura Nóra, Ács Tímea, Hajdú Bernadett, Berkes Hajnalka, Morel Laura, Újvári Csilla, Januskó Livia, Papp Ildikó, Világos Györgyi, Ország Bernadett, Sipos Izabella, Sztancsik Edit, Perovity Ivana, Martinovity Alekszandra, Tatalovity Szonya és Kispetyo Mirjana. Az Egység női kézilabda klub az őszi bajnoki idényt a negyedik helyen fejezte be, a tavaszi folytatásban ettől jobb eredményre számítanak.

Sportmunkások kerestetnek

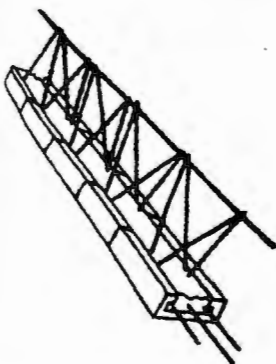
Napjainkban, amikor a földi adókhöz társultak a műholdas műsorszórások egymást érik a sportesemények közvetítései. A sport rajongói előadásban kísérelhetik az olimpiai játékokat és más világversenyeket kezdve a vízi sporttól, a teniszben, az amerikai NBA kosárlabdától a különböző labdarúgó mérkőzésektől; az atlétikai tornáktól a Forma-1-es versenyekig. Minden jelentősebb sportesemény bejön a műholdas csatornákon, megtudhatjuk Szergej Bubka, vagy éppen Vlade Divac sérülésének okait, értesülünk Jordan születésnapjáról, de tudomást szerezhethetünk

Harada, Compagnoni, Savo Milosevics ügyes-bajos dolgairól is. Kit mennyiért vásároltak meg; ki mennyiért adta el magát, a sportcsillagok közül éppen ki kötött most házasságot, mennyit lehet keresni a reklámokkal. Részletes adathoz juthat a sportkedvelő polgártársunk anélkül, hogy kimozdulna otthonából. Vajon akkor sportemberek vagyunk? Amikor ma a világhír, nagy csapatok, sportolók már csak karnyújtásnyira vannak tőlünk, szinte családtagokká váltak, eltöprengnek magamban: mi is a helyzet sportügyekben településünkön, hogyan alakulhatnak fiataljaink sportolási lehetőségei.

Ilyenkor döbbsent meg néhány elszomorító adat: a férfi kézilabda-szakosztály fiatal játékosok hiányában feloszlott;

focistáink a legalacsonyabb versenyfokozatban téblábolnak? Az elképzelésekkel ellentétben, nem sikerült újraindítani a szép múltú asztalitenisz klubot; meddő próbálkozások után a kosárlabdacsapat megszűnt, sakkozóink sem sokat hallatnak magukról, az atlétika csak beszélgetés maradt. Tudomásom szerint semmi sem történt a sok érmet szerzett súlyemelőinkkel. A lovassportok kedvelői egyesületbe tömörültek, de lóversenyt évek óta nem láthattunk. Sorolhatnám még. Mi az oka, hogy nálunk így alakulnak a dolgok? Hiszen a tömeg-, az amatőr- és a diáksport haszna vitathatatlan! Netalán nincs, aki törődjön vele? Igen, nincs! Sportmunkásaink, akik évekig elfogadhatóan tevékenykedtek, részben kiüregedtek, részben belefáradtak. Az őket követő nemzedékek pedig érdektelenek. Senki sem vállalja a fardozást, a gondoskodást. Valamit azonban tenni kell! Nagyon jól tudjuk, hogy fiataljainknak szükségük van az egészséges életvitelre, a sportolásra, ezzel együtt a nemes megmérettetésre. Szülők, nagyszülők legnagyobb öröme a sikeres és boldog gyermek. Ifjúságunk öröme pedig éppen a sportban lelhető meg leg hamarabb. Szenteljünk hát nekik egy kis figyelmet. Szakítsunk időt az aktív sportolói tapasztalatok átadására!

S. B.

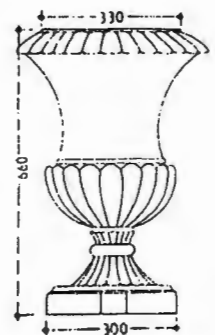

MONT-EL

Kisipari Magánvállalat

Kishegyes, Verbászi út 47. Telefon: 024/731-491

**Termékeink: födémgerendák
6,40 m fesztávig, nyílászárók feletti
gerendák, kéményelemek,
fonott drótkeítések, betonvázak.**

E szám munkatársai: Faragó Aliz, Kocsis Miklós, Pecze József, Péter Róbert, Rács József, Sipos Ágnes, Sipos Berta, Sipos Béla, Szügyi Cecília, Vigh Rudolf és dr. Virág Gábor. Kiadja a Recline Stúdió. Felelős kiadó: Hornok Ernő. Készült: Gyomaendrődön a Gyomai Kner Nyomda Rt.-ben Vezérigazgató Papp Lajos Megjelent a Gyomaendrődi Szó-Beszéd különkiadásaként 1998. márciusában